

Roskilde Stiftsårboq 2018

Folkekirken i Roskilde Stift

TILDELING

INDLÆG AF MEDVIRKENDE PÅ STIFTS DAGEN

Peter Fischer-Møller: Til deling	4
Tyge Mortensen: Det med at dele – dét virker bare!	6
Elof Westergaard: Intet kan skille mig fra din nåde	12
Karen Klint: Deltag i samfundsdebatten & del troen	16
Mogens Mogensen: Mission er...at dele	18
Ole Brinth: "På Sjællands Kirkemusikskole vil vi gerne spille med på mange tangenter".	28
Troels Bech: "Vi skal have mere konfetti og flere romerlys i kirken"	32

TEMAARTIKLER OG -INTERVIEWS

Marianne Maagaard: "Et måltid til deling – eller et måltid som deler?"	8
Claus Skytte: Er det kristent at dele?	24
Peter Tingleff & Nina Leinum: Længsler til deling.	34
Hans Anker Jørgensen: Salmer til deling	42
Christina Helene Ørskov Christensen: "Det bedste, vi kan dele med brugerne af varmestuen, er tid!"	46
Tommy Liechti: Stiftsrådet som sammenhængskraft og formidler	52

LOKALE HISTORIER

Søren Schiøler Linck: Der sker virkelig noget, når vi får lov at dele evangeliet 17

Mads Zachodnik: Herreaftener i Store Tåstrup Kirke 23

Hanne Vesth: Trospraksis-aftener – et sted at dele erfaringer og spørgsmål om tro 40

Martin Valsted: Ugens salme deles på Facebook 41

Henning Simoni: Vi er nødt til at erkende, at vi har brug for hinanden 50

Lisbeth Sinnet Froholdt: Noget på hjerte - Litteraturgudstjenester. 51

Udgiver:
Roskilde Stift
Palæet, Stændertorvet 3
4000 Roskilde
Tlf: 4638 1920
www.roskildestift.dk

Følg Roskilde Stift på Facebook

Produktion:
BRANDBROTHER
Tlf: 2058 2817

Oplag:
3500

Redaktør:
Helle Brink
Tlf: 5951 3028
E-mail: hebr@km.dk

Kommunikationskonsulent:
Jørgen Michael Rasmussen
Tlf: 2058 2817
E-mail: jmr@brandbrother.dk

Layout:
Sara Itkin / Itkin Grafisk

Fotograf:
Thomas Andersen

Korrektur:
Lisbeth Grønberg

Tryk:
KLS PurePrint A/S
Jernholmen 42 A
2650 Hvidovre

Papir:
Pure Print Silk

TIL DELING

Af biskop Peter Fischer-Møller

Foto: Roskilde Stift/Rune Hansen

Et af Roskilde Stifts initiativer i forbindelse med reformationsjubilæet i 2017 var introduktionen af Lutherlagkagen.

Først var Annemette Voss på besøg på Folkemødet på Bornholm i 2016 og præsenterede sit bud på en Lutherlagkage – delt ud til mere end 100 fremmødte i Folkekirkens telt. Derefter blev der udskrevet en konkurrence, som blev afgjort i december 2016, hvor Roskilde stifts Lutherlagkage blev kåret – komponeret og udført af Astrid Gregers Jensen fra Haslev. Og så var bolden ellers givet op til at reformationsivrige folkekirkemenigheder kunne bruge en af opskrifterne eller lave deres helt egen Lutherlagkage i løbet af jubilæumsåret.

Nå, men det var lagkagerne, jeg kom fra. Da jeg skulle skære vinder-Lutherlagkagen ud, kom jeg til at tænke på en episode fra en børnefødselsdag for mange år siden. Vores søn Mads havde klassekammeraterne hjemme til fødselsdag, og han skulle som fødselsdagsbarn skære lagkagen for. Han stod og kunne ikke rigtig komme i gang. Så meldte hans gode kammerat Tommy sig på banen: "Mads du er jo enebarn, og derfor er det svært for dig at dele en lagkage, så lad mig klare det. Jeg har 10 søskende og jeg kender lagkage-reglen". Reglen er, at den, som skærer stykkerne ud, skal vælge sidst. Tommy var i træning. Han kunne skære lagkage i 7 eller 9 eller 11 eller 16 præcis lige store stykker, så det sidste stykke, som var Tommys, var præcis lige så stort som alle de andre.

Det er ikke kun lagkager, der er til deling, og som er til størst glæde, når de bliver delt. Sådan er det med rigtig meget i vores liv. Og sådan er det med vores kristne tro – også den lever og udfolder sig, når den bliver delt.

I forbindelse med reformationsjubilæet formulerede Det Lutherske Verdensforbund – et samarbejde mellem alle verdens lutherske kirker, som også Folkekirken er medlem af – nogle teser. Ikke 95 teser mod afladshandlen, som Luthers fra 1517, men en overskrift og 3 teser for os her i 2017 og årene frem:

"Befriet af Guds nåde",

lyder overskriften. Og under den kommer så de tre teser:

"Frelse ikke til salg. Mennesket ikke til salg. Skaberværket ikke til salg".

Overskriften og tesoerne vil kaste lys over vores liv. Vi har vænnet os til at tænke på naturen som ressource for vores projekter. Vi kommer ofte til at se andre mennesker og folk fra andre dele af verden som konkurrenter, før vi genkender dem som medmennesker. Og vi er tilbøjelige til at opfatte markedskræfterne og stræben efter fortsat vækst som noget nær en naturlov. Køb og salg og ejendomsret kommer let til at fylde for meget i vores liv og menneskesyn. Her sætter tesoerne et andet perspektiv.

Jorden og naturen er ikke vores. Den er Guds. Gud har betroet os at være forvaltere af skaberværket. Jorden, denne fantastiske lille grønne og blå planet midt i det ufatteligt store univers, har vi fået til deling. Til deling med alle de andre levende væsner her på kloden. Til deling med de 7,6 milliarder andre mennesker her på jorden. Til deling med kommende generationer, med vores børn og børnebørn og oldebørn. FN regner med at jordens befolkning vil stabilisere sig omkring 10 milliarder mennesker fra 2013 og fremefter. Det er rigtig godt, at befolkningstilvæksten stopper. Det er nødvendigt, hvis der skal være livsvilkår, der ligner vores, for mennesker om 100 år. Men det kræver, at vi, som har det materielt bedst her i verden, tager et større ansvar for at få de menneskabte klimaforandringer begrænset, for at mindske sliddet på vores fælles naturgrundlag og for sammen at

finde vej til fælles bæredygtighed. Det forpligtede verdens lederes sig til for 2 år siden, da de skrev under på FN's 17 globale udviklingsmål. Verdensmålene viser en vej til mere værdighed for alle mennesker på jorden. Verdensmålene er ikke kun FN's, men vores fælles mål. Skal verdensmålene blive til virkelighed, skal alle mennesker bidrage. Skaberværket er ikke til salg. Det er til fælles gavn og glæde.

”Den enkelte har aldrig med et andet menneske at gøre, uden at han holder noget af dets liv i sin hånd. Det kan være meget lidt – en forbigående stemning, en oplagthed, man får til at visne, eller som man vækker, en lede man uddyber eller hæver. Men det kan også være så forfærdende meget, så det simpelthen står til den enkelte, om en andens liv lykkes eller ej”. Sådan skrev K.E. Løgstrup i bogen ”Den Etske Fordring” for 60 år siden. En påmindelse om fællesskabets bærende betydning i menneskers liv. En konkretisering af næstekærlighedsbuddet i en tid, hvor Danmark udviklede sig til et velfærdssamfund, og hvor det var vigtigt at påpege, at offentlig service ikke kan erstatte personlige relationer. Her 60 år efter, hvor mange mennesker slås med stress og ensomhed, er det mindst lige så vigtigt at minde os selv og hinanden om, at menneskelivet er til deling og ikke kan reduceres til økonomiske bytteforhold efter opskriften: noget for noget. Mennesket er skabt i Guds billede med fantasi, følelse, forstand og sprog. Det gør os i stand til at forholde os til og tage ansvar for den verden, vi er en del af, og de mennesker, vi deler liv med. Mennesket er ikke til salg. Hver eneste af os er et Guds menneske, kendt og elsket som vi er – på trods.

Det er det perspektiv, den kristne tro folder ud for os. Det var Luthers opdagelse for 500 år siden, at frelsen ikke er til salg, at vores forhold til Gud ikke er et handelsforhold, men et kærlighedsforhold. Spørgsmålet er, om vi tør tro på det. Om vi tør tro på, at vores værdi som mennesker ikke er noget, vi skal fortjene eller konkurrere os vej til. Om det går vores ære for nær, at det her ikke kun gælder dig og mig, men ethvert menneske, også dem vi ikke bryder os om eller synes er helt forkert afmarcherede. Det har vi brug for at blive mindet om. Det har vi brug for at minde hinanden om. Derfor duer det ikke at reducere troen til noget privat, noget jeg holder helt for mig selv og ikke taler med andre om eller lader komme til udtryk i mit liv. For kristen tro lever ved at blive delt. Troen er til deling. I gudstjeneste og salmesang. I studiekredse og konfirmandundervisning. I samtaler i sognegårde og på værtshuse. Troen er ikke til salg. Den er gratis.

Gratis er latin og betyder ”af nåde”. Og det er så overskriften over det hele: Frigjort af Guds nåde. Vi kan glæde os over at

være frie mennesker, som i dag har fået fastslået og garanteret en række frihedsrettigheder: ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, religionsfrihed. Spørgsmålet er, hvordan vi vil bruge den frihed, vi har fået. Vil vi bruge den til at blive fri for hinanden – eller i hvert fald for dem, vi ikke bryder os om eller er enige med? Eller vil vi bruge den til at tage ansvar for verden og hinanden? Tør vi tro på, at livet er til deling?

TIL DELING er overskriften over dette temanummer af Roskilde Stiftsblad, og det er temaet for Stiftsmødet lørdag den 17. marts i Roskilde Domkirke og Roskilde Hallerne.

Kirkemusik er ikke koncertmusik, men musik til deling i sang og fælles gudstjeneste. Fodbold lykkes bedst, når man ikke kun selv løber efter bolden og udfolder sine talenter, men har øje for de andre og er parat til at spille de andre gode. Landsbyboere ved, at kampen for og glæden ved livet på landet er et fælles anliggende for foreninger, skole, kirke og erhverv – og meget gerne i samarbejde med nabolandsbyerne også. Og kristen tro skal altså heller ikke isoleres i kirkebygninger, men bæres med ud i samfundet. På det punkt kan vi her i landet godt lære en del af kirkerne i andre dele af verden.

Ud over artikler og interviews med oplægsholderne ved Stiftsdagen den 17. marts bliver der på de følgende sider taget fat på, hvordan Roskilde Stiftsråd gerne vil bidrage til udviklingen af det kirkelige liv i stiftet, som vi f.eks. forsøger det i projektet ”Kirke på Vej”, og vi vil gerne sørge for, at gode ideer bliver delt og således bliver til gensidig inspiration. Vi får noget at vide om den nye deleøkonomi, og vi får et kig ind gennem vinduet til en af stiftets salmedigtere. Kristendom er ikke kun ord til deling, men også liv og ressourcer der bliver delt – det hedder på kirkeligt: diakoni. Og hvordan er det lige med nadveren i gudstjenesten? Den har jo sit udspring i det fællesskab, der opstod omkring Jesus, og som kom til udtryk i måltidsfællesskabet, men hvor tydeligt er det, når vi holder nadver i kirken?

Ind imellem er der kortere artikler om kirkelige initiativer rundt om i stiftet, som alle sammen er udsprunget af et ønske om at dele liv og tro med hinanden, og som her bringes videre som ideer til deling.

God læselyst. Og velkommen til Stiftsdagen den 17. marts.

Det med at dele – dét virker bare!

Tyge Mortensen er en god fortæller. Sådan er det også den mandag aften, jeg mødes med Tyge i cafeen i Den Sorte Diamant. Han har siddet i møde fra morgenstunden, og selvom klokken nu er 19 om aftenen, og han har været igennem 4 lange møder, er han stadig levende som altid. Man kan snakke med Tyge om alt, og han har øjensynligt altid noget interessant at sige. Det er derfor fristende at springe rundt i emnerne i Tyges selskab, men i dag har jeg en opgave!

Af Jørgen Michael Rasmussen

Vi skal tale om dét at dele, Tyge. Men hvis vi kigger på samfundet det sidste halve århundrede, så har det, at deles om tingene vel været temmelig umoderne. Det har vel snarere drejet sig om hver mand sit hus, sin bil, sin swimmingpool og sin traktorplæneklipper?

”Jo, det har været meget umoderne at deles om noget. Derfor kan man tale om, at der rent faktisk sker et paradigmeskift i disse år. Vi har i årevis været skolede til at være lukkede, selektive og kontrollerende i vores måde at være på.

Vi er lukkede på den måde, at vi putter med tingene. Vi deler helst ikke de ting, vi har med andre, og vi bryder os ikke om at låne dem ud. Det samme gælder vores viden. Vi tænker, at det er godt, hvis vi ved noget, som de andre ikke ved, for så kan vi tjene penge på vores viden.

Det selektive giver sig udtryk i, at vi gerne vælger at lege sammen med de mennesker, som vi ligner. Lige børn leger bedst, tænker vi - og så vælger vi selektivt ud, hvem vi bruger vores tid sammen med.

Og endelig så arbejder vi målrettet med kontrol, fordi det gælder om at få styr på processerne i alle livets forhold. Vi vil så gerne have styr på det ustyrlige.

Det sjove er så, at det i disse år viser sig, at det ikke rigtig fungerer mere. De nye teknologiske landvindinger, herunder også internettet og de sociale medier har vendt grundigt op og ned på vores verden, som vi kender den. Alting er blevet transparent, og vi kan ikke mere vækste i lukkede systemer. Lige så stille bliver vi tvunget til at ændre vores mindset fra at være lukkede, selektive og kontrollerende til at blive åbne, netværksskabende og supporterende.

Hvad lægger du i ordet supporterende?

”Jamen det er her, at det med at dele kommer ind! Tidligere gav det magt at samle så meget viden og økonomi som muligt til sig selv. I dag ser det ud til, at hvis du vil have magt, så er du nødt til at åbne op og give noget til andre og hjælpe andre, for det er den eneste måde, du kan bygge et netværk op på. I dag kan du kun udvikle tingene via netværk, og det er pludselig blevet afgørende, hvor god du er til at bygge netværk op. Det er her magten ligger.

Man kan sige, at man går fra en noget for noget tankegang til en verden, hvor du er nødt til at dele din viden og dine produktionsmidler uden nødvendigvis på forhånd at vide, hvad du får tilbage. Det er interessant!

Du er nødt til at investere noget i andre, hvis du vil have noget igen. Der skal tænkes i netværksstrategi. Du skal - hvis vi skal låne terminologien fra de sociale medier - ud at skaffe dig følgere. Kapital, magt, viden og indflydelse kommer i dag til de personer, der kan begejstre og organisere mennesker! Jo flere følgere desto større magt har du.

Må jeg give dig et aktuelt eksempel på den nye verden: Tænk på hvordan MeToo-bevægelsen er kommet ud af ingenting og har bredt sig over hele verden via de sociale medier med sit fokus på elitens magtmisbrug, sexisme og seksuelle krænkelse - og hvordan bevægelsen på kort tid har knækket dem, der før sad på toppen og udnyttede deres magt til at krænke kvinder.

Det, der virker, er med andre ord ”deling”.

Hvad kommer det til at betyde for vores måde at være sammen på?

”Det er et rigtig godt spørgsmål. Jeg tror på, at vi er på vej henimod en tid, som bliver meget mere fælleskabsorienteret - godt understøttet af de teknologiske muligheder. Det bliver en fremtid, hvor det bliver mere tydeligt, at du er noget i kraft af andre, og hvor vi kommer til at gøre tingene anderledes.

Jeg besøgte for nylig landsbyen Vallekilde. Her har de f.eks. oprettet en grej-bank! Det vil sige, at hele landsbyen har opbygget en ordning, hvor man låner diverse grej af hinanden. Det interessante bliver således ikke at eje - men det interessante bliver, hvad man har adgang til. Det er måske et lille eksempel, men det er da et tegn på, hvad der sker i disse år.

Men udover grej kan vi jo også dele tanker og tro?

”Ja tro er jo også noget, som vi har holdt for os selv i mange år. Det har været lidt tabuiseret at tale højt om sin tro. Fremadrettet bliver troen til noget i kraft af, at du kan italesætte den overfor andre. Jeg tror på, at vi i højere grad kommer til at definere vores tro igennem de samtaler, vi har med hinanden. Jeg er jo meget inspireret af Grundtvig. Han talte om vigtigheden af at holde den positive dialog levende.”

Tyge Mortensen er erfaren innovationsrådgiver, inspirerende foredragsholder, garvet facilitator, kreativ serieiværksætter og idémand bag Landsbyhøjskolen. Tyge interesserer sig især for udviklingen af landsbysamfund og herunder, hvilken rolle kirken skal spille i fremtidens lokalsamfund? Det sidste år har han deltaget i et udviklingsprojekt under Fyns Stift med fokus på 13 landsogne fra 3 provstier/kommuner på Fyn. Hvad det har gået ud på, og hvilke erfaringer man har gjort sig, vil han fortælle mere om til Stiftsmødet.

ET MÅLTID TIL DELING – ELLER ET MÅLTID SOM DELER?

Af sognepræst Marianne Juel Maagaard
Himmelev Sogn

Kristendommens gudstjenesteliv udspringer af et måltid. Måltidet kom før liturgien. Før præster og teologi og dogmatik var, var måltidet. Og hvilket måltid!? For samtiden en forargelse. For de syge og fattige, for enkerne og de ufrie en god nyhed. Tænk at kunne samles med byens spidser i et fællesskab, hvor man kunne spise sig mæt. For det var det, det drejede sig om: At kunne spise sig mæt. At kunne dele af sin overflod eller få del i andres – og dermed blive en del af Kristus. At kunne mødes som ligemænd og -kvinder. Nemt var det ikke, kan vi forstå, når vi læser i Paulus' breve. Han er frustreret og vred, når måltidet bliver ekskluderende. Og det er forståeligt. For nadvermåltidet, som vi spiser i Jesu navn, handler om at dele. Det må ikke handle om at lukke ude.

I nadveren mødes vi alle. Kontanthjælpsmodtageren og bankdirektøren, gamlingen med de rystende hænder og den tøvende konfirmand. Her deler vi noget helt grundlæggende, et måltid, og her deler Gud ud af sig selv til os.

Eller sådan burde det være, når vi fejrer nadver. Men virkeligheden er ofte en anden.

Med god grund er nadveren blevet kaldt "Det skelsættende sakramente". Her trækker vi nemlig en streg i sandet: De faste kirkegængere trisser til nadver, mens dåbsfamilien og konfirmandforældrene bliver siddende og får sig en snak om verdenssituationen. I stedet for at samle menigheden bliver nadveren ofte det sted, hvor menigheden bliver skilt.

Det er ærgerligt – men måske fuldt forståeligt. For hvordan er det nu lige, vi taler om nadvermåltidet i gudstjenesten? Bliver det nogensinde sagt tydeligt, at nadveren er et fællesmåltid? Et kærlighedsmåltid? At det er her, vi deler vores liv med hinanden? At det er her, Gud deler ud af sig selv til os?

Min påstand er, at det ikke er spor tydeligt. Tværtimod er det vist temmelig mystisk, både for kernekirkegængerne og for de mere sporadiske gæster. Og det er ikke så underligt, når man ser på vores nadverritualer og brugen af dem.

En ny, stor undersøgelse af kirkelivet i Helsingør stift viser, at ingen af de kirker, som har medvirket i undersøgelsen, anvender Ritualbogens Ritual A, som nok er den mest lutherske af vores tre nadverindledninger. Det er samtidigt suverænt det ritual, som har det stærkeste fokus på fællesskabet, på enheden med de andre nadverdeltagere og med Kristus. Alle kirker i undersøgelsen anvender enten ritual B eller C, som har et mere majestætisk gudsbillede og et større fokus på syndsforladelsen.

Samme sted har man interviewet en gruppe mennesker, som var meget fortrolige med at gå til nadver. De blev spurgt, hvad de fik ud af det, og hvad de selv lagde vægt på. Ikke én af dem nævnte syndsforladelsen – men heller ingen nævnte fællesskabsaspektet.

Vi har altså at gøre med et måltid, som vi på den ene side postulerer er et fællesskabsmåltid, hvor vi får syndernes forladelse. Og som på den anden side af mange hverken opleves som et fællesskab eller et sted, hvor man kan hente tilgivelse. Er det kirkegængerne (også de regelmæssige af slagsen), som er for dumme og uvidende? Eller er det vores ritualer, som er for kryptiske og uforståelige? Og hvornår bliver afstanden mellem det postulerede og det faktisk erfarede pinlig for os som kirke?

I anledning af Lutheråret går det nok an at gå folkekirkens ritualer efter i sømmene. Siger de rent faktisk stadig det, vi tror de siger? Og hvad mener kirkegængerne?

Uanset at Luther i år bliver taget til indtægt for hvad som helst lige fra demokrati til skolevæsen, så er det vist en kendt sag, at én af hans mærkesager var, at gudstjenesten skulle være forståelig. Det måtte ikke være en omgang kryptisk hokus pokus, som gik hen over hovedet på menigheden. Det måtte ikke være stivnede formularer. Troen kommer jo af det, der høres – og det hørte må naturligvis kunne forstås.

I dag ved vi, at troen også kan komme af det, vi foretager os. Vi går til nadver, fordi vi tror. Men måske kan det at gå til nadver også vække troen? Hvor herligt ville det ikke være med en gudstjeneste, hvor alle, nye og gamle kirkegængere, forenede sig med hinanden og med Vorherre i et måltid?

Enkelte steder eksperimenteres der allerede med nye ritualer. Lindevang kirke på Frederiksberg og Himmelev kirke i Roskilde har således allerede taget nye nadverritualer i anvendelse. Liturgikommissionen er ved at se på, hvordan vi kan forny – uden at smide alt for mange børn ud med badevandet. Det bliver spændende at følge dens arbejde.

At nadveren ikke længere opleves som et stort fællesskab betyder ikke, at der ikke er måltidsfællesskaber i Den Danske Folkekirke. Der er masser af måltidsfællesskaber. De

aller fleste er bare ikke del af en gudstjenestesammenhæng. Vi har Bøn og Brunch, vi har Gud og Spaghetti, vi har suppeaftener og meget mere. Fælles for disse måltider er, at de som regel ligger efter gudstjenesten.

Vigtigst af alt har vi kirkekaffen. Nogle kalder det "det 3. sakramente" – og med god ret. For her bliver det med fællesskabet faktisk mere end et postulat. Her bliver det erfaret virkelighed, når nogen går hen til den nytilkomne og spørger, hvor hun kommer fra. Eller når den, som har været syg, bliver budt velkommen tilbage med åbne arme. Så er der fællesskab på spil, så det kan mærkes.

*Er det kirkegængerne
(også de regelmæssige af slagsen),
som er for dumme og uvidende?
Eller er det vores ritualer, som er for
kryptiske og uforståelige?*

Nadveren er et måltid, vi skal dele med hinanden. Tit bliver det til et måltid, som i stedet deler menigheden i to, mens de "rigtige" fællesmåltider ligger uden for kirkerummet og efter gudstjenesten. Kan vi ikke gøre det lidt bedre?

Det er reformationsår. Måske var det en god anledning til at lytte til den gamle mester og gå vores ritualer efter i sømmene, så nadvermåltidet ikke ender med at blive et måltid, der deler os, men et måltid vi alle kan dele.

Intet kan skille mig fra din nåde

Af
Elof Westergaard,
biskop, Ribe Stift

Fotograf
Gitte Volsmann

Bøn kan umiddelbart forekomme at være noget meget privat, men det karakteristiske ved bønner er, at den altid rækker ud over mennesket selv. Vi beder ikke til os selv, men vi beder til Gud.

Bøn er henvendelse til Gud. Bøn kan udtrykke alt, hvad som rører sig i et menneskes hjerte, glæde eller sorg, tak, bekymring eller fortvivlelse. Men Fadervor og andre bønner låner mig dog først og fremmest ord til at udtrykke det, som jeg knap selv kan formulere eller begribe hverken med mine egne følelser eller med min forstand. Bøn retter mit blik mod Gud og skærper mit blik for, at vi ved Guds nåde allerede har del i Guds virkelighed som hans skabninger.

Jeg har i en årrække haft det privilegium sammen med en række teologer og sprogfolk at arbejde med at skrive og redigere bønner. Det er fantastisk inspirerende arbejde og fællesskab. Et arbejde med sprog og teologi, gudsbilleder og opfattelser af menneskeliv og samfund. Vi har siden 2011 udgivet tre bind: Himlen i mine fodsåler (2011), Gudstjenestens Bønner I (2012) samt Gudstjenestens Bønner II (2014). I Gudstjenestens bønner I har jeg skrevet indledningskollekt til hele kirkeåret. Alle tre bøger er udgivet på forlaget Aros. Jeg har desuden selv i 2017 udgivet den skønlitterære Min Byzantinske Notesbog på forlaget Gladiator. Bogen rummer forskellige tekstgenrer, heriblandt også et par bønner. Jeg har her valgt at bringe et mindre udvalg af de bønner, jeg har skrevet i de forskellige udgivelser.

Kollekt til Midfaste søndag – 1. tekstrække

Herre,
Gud Fader i himlen,
fuglene trækker mod nord,
duggen falder på fortov og i haven,
og det brød som vi har formet og bagt,
slipper aldrig op
når din søn deler det ud.
Du ødsler med din nåde
og lader det dryppe rigt ned i verdens bæger.
Vi derimod er lunefulde og tænker mest på os selv.
Den ene dag hylder vi dig som en konge,
den næste dag knurrer vores maver,
og vrede knytter vi vores hænder og håner dig væk.
Vi beder dig:
Forbarm dig over os.
Vi tænker mest med maven
og på at opfylde vores egne behov.
hjælp os i stedet til at dele ud af det vi har
så brød og fisk bliver et tegn på dit rige
og fællesskabets bånd
du som er fra evighed til evighed.

(Gudstjenestens Bønner I, Aros 2012.)

Bølge efter bølge

Gud ligger du også vågen i natten?
Tak for brændingen i min elskedes bryst
lyden af åndedræt
der som bølge efter bølge
roligt slår ind mod min kyst.
Hun og jeg deler søvnens og dagens rum.
Vi er bare en lille del af din verden
af din luft og din jord,
men hvor er livet stort.

(Himlen i mine fodsåler, Aros 2012)

Bøn ved kirkegårdsindvielse

Gud, vores far i himlen,
vi takker dig
fordi du husker os.
Alle er vi kendt af dig.
Hvor vi end dør og bliver lagt i graven,
ved havets ende eller i den tungeste jord,
så er du der.
Vi indvier nu denne kirkegård
og vi beder dig:
læg din fred over alle døde
og alle som kommer her.
Vis os at livet er en gave,
og trøst og styrk os på dette sted
i troen på, at du ved din søns opstandelse fra de døde
bærer os på morgenrødens vinger
ind i dit rige
du som er fra evighed til evighed.

(Gudstjenestens Bønner II, Aros 2014)

Pantokrator I

Jesus Kristus,
du våger over alle dørtrin
og viser mig ind i de levendes land.
Intet kan skille mig fra din nåde.
Intet trin er for højt,
ingen afgrund så dyb
og ingen by så stor,
at du ikke kan finde mig.
Du fører mig gennem den myldrende trafik,
henover byens ujævne fortove,
og du rækker mig en kop te,
mens vi sejler over Bosporus til Kadiköy
på havvejen ind i dit rige.

(Min byzantinske notesbog, Gladiator 2017)

Deltag i samfunds- debatten & del troen

Blandt talerne ved stiftsdagen er formanden for folketingets kirkeudvalg, Karen J. Klint. Stiftsbladet har stillet *Karen J. Klint* et par spørgsmål og bedt hende præsentere sig selv.

Af Helle Brink

Temaet for stiftsmødet 2018 er 'til deling'. På hvilke punkter har du erfaring med, at folkekirken er god til at dele?

"Ud over selve ordet - det kristne budskab, som kirken gerne deler ud til alle, deler kirken også ud af sangskatten, af fællesskabet på tværs af alder - og af mandetimerne, der er betalt af medlemmerne. Vejen Menighedsråd og mange andre viste kirkens syn på deling ved uddelingen af julehjælpen (Julehjælp blev uddelt til alle uanset tro. Red.)".

Er der områder, hvor vi har plads til forbedring?

"Der er så mange kyndige ansatte i kirken, men forholdsvis få blander sig i samfundsdebatten - så lidt mere synlig delen ud af, hvad kirkens tro og virke kan omsættes til i den hverdag og den verden, vi lever i, vil være godt".

Har temaet også relevans i dit politiske arbejde?

"Ja, det har det - og det vil jeg uddybe i mine 10 minutter på stiftsdagen".

Beslutninger vedrørende folkekirken er også folketingets område. Hvordan mener du, beslutningerne bør deles mellem kirke og folketing?

"Jeg mener, folketinget burde dele meget mere ud af det ansvar og den beslutningstagen den overstatslige styring har taget til sig".

Præsentation af mit politiske virke:

Da jeg blev valgt til Folketinget for 20 år siden, var jeg slet ikke bevidst om, at der findes et særligt kirkeudvalg. Siden er folkekirken og andre trossamfund blevet en del af mit daglige politiske arbejde. Vi lever i en tid, hvor tro og religion fylder meget forskelligt fra person til person. Jeg arbejder for, at vi ikke skal bruge religion til at grave grøfter mellem mennesker. Men at vi på tværs af trosmæssig overbevisning skal vise, at det kan lykkes at være gode og ligeværdige naboer i en globaliseret tid.

Jeg arbejder som medlem af en række udvalg: Social-, Indenrigs- og Børneudvalget, Indfødsretsudvalget, Udlændinge- og Integrationsudvalget, § 71-tilsynet og Udvalget vedrørende Det Ethiske Råd.

Det er alle udvalg, hvis arbejde påvirker mange menneskers forhold og dagligdag - og udvalgsarbejdet er præget af værdier.

Desuden er jeg med i Udvalget for Forretningsordenen og er Tingssekretær, (afløser i formandsstolen) samt i Nordisk Råd.

For at følge med i samfundsudviklingen i praksis er jeg med i nogle bestyrelser for steder for mennesker med forskellige behov. Jeg har lige afsluttet 10 år i bestyrelsen for alkoholbehandlingsstedet Ringgården. Desuden er jeg med i bestyrelsen for Møltrup Optagelseshjem og Bøgevangskolen i Vejle, som er en fri fagskole for sent udviklede unge og unge med indlæringsudfordringer.

DER SKER VIRKELIG NOGET, NÅR VI FÅR LOV AT DELE EVANGELIET

FOLKEKIRKEN VED FOLKEMØDET PÅ MØN

Interview ved Helle Brink

Folkemøde Møn blev afholdt for fjerde gang i august 2017. Omkring 50 forskellige organisationer, foreninger og institutioner deltog med en stand, og det var tredje gang, folkekirken var repræsenteret på folkemødet.

Politikere fra både Folketinget og kommunalbestyrelser på Sjælland deltog i diverse debatpaneler sammen med meningsdannere fra hele Danmark.

Sognepræst Søren Schiøler Linck fra Vordingborg Kirke sad med i planlægningsgruppen for Stege-Vordingborg Provsti. Han fortæller: "Ved folkemødet kommer vi i kontakt med mange slags mennesker og deler ud af kirkens budskab. Jeg oplever det som en åben missionsmark, hvor folk gerne vil høre på os".

Provstiet har bakket op om deltagelsen, også økonomisk. Søren Schiøler Linck er meget tilfreds med rammerne og siger: "Det er virkelig godt samarbejde på provstiplan. Lige fra arbejdsgruppen, som laver det forberedende arbejde, til selve afviklingen hvor både menighedsrådsmedlemmer, præster og andre ansatte medvirker".

Søren Schiøler Linck lægger vægt på, at der skal være kvalitet over folkekirken stand på mødet: "Vi havde fået et grafisk løft i år, - standen var professionel, og jeg var stolt af at stå der. Bl.a. havde vi fået lavet roll-ups med billeder af alle kirker i provstiet, hvor folk hyggede sig med at genkende deres egen kirke. Vi havde også lavet postkort med one-liners til eftertanke, og vi havde en quiz og en tegnekonkurrence for børn".

I Stege-Vordingborg Provsti er der enighed om, at folkekirken også skal være repræsenteret ved næste sommers folkemøde. Der er mange muligheder for kontakt med mennesker. Søren Schiøler Linck fortæller: "Her går vi ud og møder folk, hvor de er. Det bliver til mange gode samtaler - også med karakter af sjælesorg. Jeg synes, det er værd at tage den tanke med tilbage til hverdagen: vi kan blive bedre til at gå ud og møde folk i stedet for at vente på, at de kommer til os. Der sker virkelig noget, når vi får lov at dele evangeliet".

Postkort fra Folkemødet

DU ER ALLEREDE SKABT!

I KIRKEN HANDLER DET IKKE OM AT RÅBE HØJT, KOMME FØRST ELLER VÆRE STØRST, BEDST ELLER DYSTIGST. HER ER VI ALLE SKABT LIGE OG DERFOR BEHØVER DU IKKE SKABE DIG FOR AT BLIVE HØRT.

GUD LYTTET, OGSÅ SELVOM DU HVISKER.

Find alle lokale folkekirker i Stege-Vordingborg provsti på www.stege-vordingborg-provsti.dk/page/46/16141

Mission er ... at dele

Af Mogens S. Mogensen

Metaforer

I 1980 introducerede George Lakoff i bogen "Metaphors We Live by" sin nu berømte metafor-teori, hvor han hævder, at vore liv i høj grad er påvirket af de metaforer, som vi bruger til at forklare komplekse fænomener. En metafor er et sprogligt billede, hvor man ikke taler bogstaveligt, men i overført betydning, og dermed foretager en sammenligning og overfører betydning fra et område til et andet. Fx når man siger, at "vi må holde samfundets hjul i gang" eller, at "jeg er hundesulten". Når man på denne måde skaber billeder, hjælper man modtageren til at forstå, hvad man mener. Lakoff siger, at vore metaforer påvirker, hvordan vi opfatter verden, hvordan vi orienterer os og agerer i verden, og hvordan vi relaterer til andre mennesker.

Jeg tror, at de metaforer, som vi bruger om mission, enten kan være fremmende eller ødelæggende for kirkens mission. Det gør en stor forskel om vi anvender metaforer som "korstog", "at mobilisere", "at erobre", "fjender" og "krigsførelse", eller vi bruger metaforer som "velsignelse", "forsoning", "at så", "at invitere" og "fredsstiftere".

For mig at se er det af afgørende betydning for mission i en folkekirkelig kontekst, at vi benytter os af metaforer, der reflekterer en

moderne folkekirkelig forståelse af mission. Det vil bl.a. sige, at metaforerne udover at være bibelsk funderede må reflektere en forståelse af mission som dybest set "Guds mission". Som den tidligere ærkebiskop af Canterbury, Rowan Williams, har udtrykt det: "Mission er at finde ud af, hvad Gud har gang i, og så engagere sig i det". Metaforerne må reflektere en forståelse af, at mission er en deltagelse i den Guds Riges mission, som Jesus indledte, og som i hele sit væsen er holistisk. Mission er det som kirken er sendt for at være, gøre og sige, som et vidnesbyrd om det Guds rige, der er brudt frem i Jesus Kristus. Missions-metaforerne må være dialogiske og præget af gensidighed, da ethvert menneske er skabt i Guds billede, da vi i ethvert menneske møder Kristus, og da Guds Ånd naturligvis også virker uden for kirken. Endelig må missionsmetaforerne reflektere en forståelse af mission som "mission fra nedent". For en dominerende kirke, der understøttes af staten, som den danske folkekirke, er der altid en fare for, at mission kommer til at foregå "fra oven", altså fra en magtposition. Autentisk mission er altid mission i sårbarhed, hvor evangeliet kommunikerer uden nogen form for pres eller tvang, så evangeliet kan modtages eller afvises i frihed.

Missionsforståelse

Mens Matt 28,18-20 – den såkaldte 'dåbs- eller missionsbefaling' – oplevedes som en meget relevant missionstekst i den såkaldt moderne missionsbevægelse fra slutningen af det 18. århundrede, hvor missionærer rejste til fjerne lande (som netop var blevet koloniseret af kristne stater) for at forkynde evangeliet, døbe og danne kirke, så henvises der i disse år oftere og oftere i missiologiske kredse til Luk 10,1-12 om Jesu udsendelse af de 72 disciple som en tekst, der kaster lys over missionsopgaven i dag. Hvis man læser denne tekst med metafor-briller på, så dukker der en række missionsmetaforer op, som harmonerer med en nutidig folkekirkelig missionsforståelse, og som det ville være værd at arbejde videre med.

Jesus så, at høsten var stor (mission er at se). Disciplene lyttede til Jesus og har også lyttet til dem, de boede hos, når de spiste sammen (mission er at lytte). Jesus sendte sine disciple ud som gæster (mission er at gæste), der skulle dele kår med deres værter og dele evangeliet og alle Guds andre gaver med dem (mission er at dele). De skulle fortælle om Guds rige (mission er at fortælle historier) og helbrede de syge (mission er at hele). Og der lå i forkyndelsen en invitation til at gå ind i det rige, de forkyndte (mission er at invitere). Her vil jeg imidlertid blot kort forsøge at udfolde, hvad der kunne ligge i missionsmetaforen "at dele".

At dele

Det Nye Testamente og især Lukasevangeli- et og Apostlenes Gerninger er fyldt med historier om situationer, hvor mennesker delte måltider med hinanden, og hvor Jesus som gæst modtog gæstfrihed, samtidig med at han viste sig som værten, der inkarnerede Guds gæstfrihed.

Tydeligst ser vi det i beretningen om de to Emmaus-vandrere, der inviterede deres medvandrere, som de indtil da ikke havde genkendt – som den opstandne Jesus – til at blive hos dem som deres gæst, og hvor han ” tog ... brødet, velsignede og brød det og gav dem det ” (Luk 24,30), som en vært ville gøre.

Ydermere var det sådan, at når Jesus invite- redes til at være til stede ved et måltid, så brød han ofte de traditionelle konventioner for måltidsfællesskabet og etablerede et fæl- lesskab, der repræsenterede Gudsrigets in- kluderende fællesskab, hvor alle var velkomne uanset køn, alder og social status.

Ved den sidste nadver, aftenen før sin kors- fæstelse, gjorde Jesus måltidet med sine di- sciple til en metafor for kirken. Kirken som ”communion”, fællesskab, hvor disciplene delte livets brød og vin, og hvor Jesus var til stede som deres vært. Hver gang vi fejrer nadver, mindes vi om ”den sidste nadver”, samtidig med at måltidet peger fremad mod det Guds Rige, som kommer.

I opsummeringen af den første menigheds liv og tjeneste skriver Lukas, at ”De holdt fast ved apostlenes lære og fællesskabet, ved brødets brydelse og ved bønnerne. Hver og én blev grebet af frygt, og der skete mange undere og tegn ved apostlene. Men alle de troende var sammen, og de var fælles om alt. De solgte deres ejendom og ejendele og del- te det ud til alle efter enhvers behov. De kom i enighed i templet hver dag; hjemme brød de brødet og spiste sammen, og jublende og oprigtige af hjertet priste de Gud og havde hele folkets yndest. Og Herren føjede hver dag nogle til, som blev frelst” (ApG 2,42-47). Det er altså tydeligt, at den første menighed var et fællesskab, som var karakteriseret ved at dele både Guds åndelige og materielle gaver, og at delingen også inkluderede dem, der ikke var disciple af Jesus.

’At dele’ er en missions-metafor, som hjælper os til at fokusere på helt centrale dimensio- ner i kirkens mission. For det første kalder Gud os til at tage del i hans mission; han har altså valgt at dele sin mission med os. Vi inviteres til at deltage i måltidsfællesskabet (nadveren), og sendes derfra ud for at tage del i Guds mission ved at dele de gode nyhe- der i ord og handling med hele verden.

For det andet kaldes vi til at være i mission ud fra den forståelse, der ligger i fællesska- bet ved nadverbordet, hvor vi deler de gaver, som Gud har givet os til deling. Dybest set tilhører alt, hvad vi har, både af åndelige og materielle gaver, ikke noget enkeltindivid eller nogen gruppe, men er Guds gaver, som han har betroet os alle i fællesskab. Pave Frans udtrykker det sådan i ”Evangeliets glæde”: ”Ikke at dele sin velstand med de fattige er at stjæle fra dem og tage deres le- vebrød fra dem. Det er ikke vore ejendele, som vi har, men deres”.

For det tredje understreger dele-metaforen, at på samme måde som vi alle er lige, når vi deler brød og vin ved nadverbordet, sådan er vi også lige, når vi rejser os fra nadverbordet og møder vore medmennesker i mission. Det betyder også, at mission her må forstås som ”mission fra nedent” og ikke en mission, hvor de mægtige og rige allernådigst giver noget af deres eget til de sårbare og fattige.

Endelig minder dele-metaforen os om, at der altid er en gensidighed i mission. Den nu afdøde engelske biskop Kenneth Cragg, som i mange år var dybt engageret i mødet mel- lem kristne og muslimer, er kendt for at have sagt, at ”Vor første opgave, når vi nærmer os et andet folk, en anden kultur eller en anden religion, er at tage vore sko af, for det sted, vi nærmer os, er hellig grund. Ellers risikerer vi at træde på menneskers drømme. Eller end- nu værre, så risikerer vi at glemme, at Gud var her, før vi kom.” Fordi Gud altid har været dér, hvor vi som kirke kommer, før vi kom, så må vi også forvente at møde noget værdi- fuldt, som vi kan modtage. Vi har altid noget at dele med hinanden som mennesker skabt i Guds billede.

Missions-praksis

Hvilke missions-praksisser følger der af dele-metaforen? Hvis vi ser på teksten i Lukas 10,1-12 om Jesu udsendelse af de 72 disciple igennem dele-metaforens prisme, får vi et glimt af nogle missionale praksisser.

Mission er deltagelse i Jesu mission, idet Jesus sendte sine disciple derhen, hvor han selv ville gå. Jesus deler altså sin mission med os. Mission indebærer derfor den praksis, at vi lytter til hans Ånd, da det dybest set er hans mission, og at vi søger hans vejledning, når vi engagerer os i mødet med andre mennesker.

Jesus sendte sine disciple ud to og to. Det er kirken, som Kristi legeme, der sendes ud i mission, og der er brug for alle talenter og gaver. Mission indebærer den praksis, at vi deler missionsopgaven med hinanden og støtter og opmuntrer hinanden.

Disciplene sendes af sted uden de sædvanlige fornødenheder som fx mad. Det betyder, at de er sårbare og afhængige af lokalbefolkningens gæstfrihed og gavmildhed. Mission indebærer den praksis, at vi gør os afhængige af, at de mennesker, som vi ønsker at dele evangeliet med, vil dele med os.

Når Jesus siger til disciplene: "Bliv boende i det hus, spis og drik, hvad de byder jer, for en arbejder er sin løn værd", så indikerer det, at disciplene forventes at dele lokalbefolkningens liv ved at deltage i deres arbejde og derfor også modtage deres løn for arbejdet i form af mad og drikke. Mission indebærer

den praksis, at vi deler liv med mennesker og i den kontekst deler de gode nyheder i ord og handling.

Det er tankevækkende, at økonomer og byplanlæggere i dag er begyndt at fokusere på 'deleøkonomi' og 'deleparadigmet' og dermed at tale om det at dele som basis for bæredygtige byer - ja, hele samfund. Måske burde det være en del af kirkens mission at bidrage til den samtale. Der er imidlertid afgørende forskel mellem forståelsen af dele-metaforen i et økonomisk perspektiv og i et teologisk perspektiv. Mens økonomer typisk vil forstå det at dele som at dele med andre det, som i sidste ende tilhører det enkelte individ, så er den missionale forståelse af dele-metaforen, som er beskrevet ovenfor, jo, at alt hvad vi deler med hinanden, dybest set tilhører Gud, og af Gud er givet netop til deling blandt alle mennesker.

Jeg tror, at vi i den vestlige kultur har brug for at få vort meget individualistiske perspektiv udfordret, og her kan vi - både økonomer, teologer og alle andre - hente inspiration fra en afrikansk forståelse af, hvad det vil sige at være menneske, nemlig "Ubuntu"-filosofien. Den kenyanske teolog John Mbiti sammenfatter det på denne måde: "Jeg er, fordi vi er, og fordi vi er, derfor er jeg". 'Ubuntu' giver os indsigt i, at menneskelivet handler om at dele. Evangeliet minder os om, at mission handler om at dele alt det, som vi af Gud har fået til deling, nemlig evangeliet og alt andet.

Om Mogens S. Mørgensen

Mogens S. Mørgensen er freelance-konsulent og arbejder ud fra konsulentfirmaet Intercultural.dk med bl.a. interkulturelle og interreligiøse opgaver. Desuden er han ekstern lektor på højere læreanstalter, hvor han underviser i missiologi, kristen-muslimske relationer, missionale kirke mv.

Herreaftener i Store Tåstrup Kirke

”De 25 til 55-årige mænd skal opleve, at kirken også er deres”

Interview ved Helle Brink

”Lad motorsaven blive i skuret og kom i kirke – og tag gerne en kammerat med”. Sådan lyder invitationen til Herreaften i Store Tåstrup Kirke, som ligger sydligst i Holbæk Provsti.

Jeg møder sognepræst Mads Zachodnik i præstegården få dage før årets sidste Herreaften, som er en julefrokost.

Mads Zachodnik fortæller om baggrunden for at holde herreaftener i kirken: ”Det er ikke så tit, vi ser mænd i alderen 25 – 55 år i kirken. Så jeg tænkte på, hvad mine venner og jeg selv gerne ville komme til i kirken; og jeg synes, der manglede noget til den gruppe. Jeg lavede et forslag til program og talte med menighedsrådet om det. Det krævede en del forklaringer for at overbevise folk om, at det var en god ide. Men det blev til et forsøgsprojekt over to år, som provstiet har støttet”.

Der har været holdt 8 herreaftener på de to år, der er gået, både med foredrag og en udflugt. Man mødes i selve kirkerummet, og det har Mads Zachodnik en mening med: ”Jeg vil gerne give mænd en mulighed for at opleve, at kirken også er vores. Derfor har vi forsøgt at skabe en hyggelig og

afslappet stemning med fokus på manderoller og forbilleder. Vi har f.eks. haft besøg af Joachim Boldsen, som talte om menneskesyn, og vi har haft Sepp Piontek til at tale om fodbold og holdånd. Det handler om at få en god historie med hjem”.

Det er faktisk lykkedes at få god kontakt til målgruppen, og der har været god tilslutning til arrangementerne. Mads Zachodnik kunne godt tænke sig at fortsætte efter forsøgsperiodens udløb: ”Det er ærgerligt at tabe de mennesker, der nu er oprettet kontakt til. Vi har ikke selv penge til de kendte foredragsholdere, men måske kunne det udvikle sig til en mandeklub. En helt anden mulighed er at lave særlige kvindeaftener”. Mads Zachodnik ved endnu ikke, om provstiet vil støtte en længere periode.

Jeg spørger ham, hvad andre sogne kan lære af erfaringerne med herreaftener; kan de deles? Mads Zachodnik svarer: ”Vores projekt kan nemt kopieres. Undersøg, hvem der ikke kommer i kirken, og spørg dem, hvad de kunne tænke sig. Det kan blive begyndelsen til at lære sin kirke og præst at kende og få en relation til kristendommen”.

ER DET KRISTENT AT DELE?

For nogle år tilbage var ordet ”deleøkonomi” ikke noget, der ville ringe en klokke hos de fleste. I disse år er det et af de mest brugte buzzwords til at beskrive nogle af de nyeste trends i samfundsøkonomien. En af de første personer i Danmark, der spottede, at noget helt nyt var på vej, var reklame-**manden Claus Skytte**. Som det ofte sker for dem, der er tidligt ude, så havde de fleste i starten kun hovedrysten til overs for Claus og hans påstand om, at vores gamle forretningsmodeller var truet af en ny type tænkning og ikke mindst af de muligheder, som de nye teknologier stillede til rådighed – især internettet.

I dag har **Claus Skytte** indstillet sin karriere som reklamemand, og nu lever han udelukkende som foredragsholder om deleøkonomi og som konsulent for virksomheder, der er bange for at gå bagud af dansen, og som vil gear sig til det, som han kalder den 4. industrielle revolution.

Claus må være den rette at tale med, når snakken går på det at dele...

Af
Jørgen Michael
Rasmussen

Claus, da jeg skrev til dig, om du havde lyst til at stille op til et interview til Stiftsårbogen, sendte du et spørgsmål tilbage. Du spurgte mig, om det er kristent at dele? Det var et godt spørgsmål, og det tænkte jeg så længe over. Nu er jeg kommunikationsmand og ikke teolog – men ja tænkte jeg. Det er det! Et af de mest centrale bud i kristendommen er næstekærligheds-buddet. Og næstekærlighed, det må vel i sin essens dreje sig om at dele ud af sin kærlighed og sit overskud til andre. Hvad tænker du selv?

Ja, hvis man helt uselvsk deler ud af sagerne uden at tænke på, at det er en slags kontrakt, hvor man forventer selv at få noget igen på et senere tidspunkt, så er den god nok. Men der er jo det sjove, at hvis man som person giver og giver, så sker der det pudsige, at dem, man giver til, på et tidspunkt begynder, at finde huller i osten for at undskylde, at man ikke har givet så meget tilbage. Eller der sker det, at dem, man giver til, forsøger at nedgøre gaverne for ikke at stå i for stor gæld! Det der med at deles om tingene, er ikke altid så lige til.

Når det er sagt, så får vi det faktisk bedre af at dele med hinanden. Undersøgelser viser jo, at det at gøre noget godt for andre, udløser endorfiner i hjernen. Hvis du f.eks. tilkæmper dig en plads i bussen, men så vælger at rejse dig og give pladsen til en person, der måske behøver den mere end dig, så gør du både den person glad, der får pladsen, men du mærker også anerkendelsen fra andre folk i bussen – og det udløser altså nogle endorfiner i hjernen. Vi får en længerevarende tilfredshedsfølelse af at gøre noget godt for andre. Når vi søger lykken gennem f.eks. forbrug, så oplever vi kun et mere kortvarigt sus!

I din bog "Skal vi dele" skriver du om, at vi er ved at bevæge os fra en pengeøkonomi til en slags tilfredshedsøkonomi?

Ja, det skal forstås på den måde, at dét, der har værdi, det er altid dét, som der er mangel på. Og status det opnår man ved at have det, som er svært at få. I dag er det rent faktisk svært at få tid til sig selv og hinanden, at have tid til nærvær, at opleve frihed og at kunne hoppe ud af det daglige hamsterhjul.

SK- AL VI DE- LE?

GENERØSE MENNESKER

“...nu er det så også blevet undersøgt til bunds og bevist og skrevet ind i akademiske rapporter.....Mennesker, der fortæller, at de er generøse overfor andre mennesker, føler sig lykkeligere end dem, der ikke er generøse til daglig. Generøse mennesker er også sundere og føler sig generelt heldigere og mere succesfulde end andre. Det modsatte gælder dem, der ikke tænker på andre end sig selv. Jo mere man holder på det, man har, og ikke forærer noget væk, des mere nervøs bliver man for at miste. Man bliver mere bange for, at andre vil tage noget fra én. Denne mistro avler mismod, som er et ord, der har rod i at miste. Det er også målbart, at generøse mennesker har mere succes og bliver mindre syge end dem, der er nærige.

Nu kan du selvfølgelig vende argumentationen på hovedet. Du kan påstå, at det er de optimistiske, glade og sunde mennesker, der giver gaver til andre. Til gengæld er det de ulykkelige og arme sjæle, der ikke har overskud til at være gode og rare ved deres medmennesker. Men sådan hænger det ikke sammen ifølge forskningen. Selv mennesker, der påtvunget begynder at træne sig selv i at være generøse, vil efter kort tid føle sig gladere, sundere, heldigere og lykkeligere.”

**Uddrag fra Claus Skyttes bog "Skal vi dele",
forlaget Skytsengel 2014.**

Hvordan vil du definere begrebet deleøkonomi i dag?

Man kan groft sagt sige, at der er to slags deleøkonomi. Der er først og fremmest den uselviske deleøkonomi – eller det man kunne kalde ægte og gammeldags deleøkonomi. Det er den deleøkonomi, som vi praktiserer inden for hjemmets 4 vægge. Der hvor vi ikke betaler hinanden. Nogle gange breder vi den også udover privatsfæren og deles om ting i vennekredsen, i opgangen, på villavejen eller i den lille forening.

Så er der det, man kunne kalde den nye type deleøkonomi. Den nye deleøkonomi kan man definere som en måde til – primært via internettet – at få overblik over og adgang til ubenyttet eller underudnyttet kapacitet – og det kan være alle mulige områder inden for 3 genrer: Viden, ting eller arbejde!

Inden for vidensområdet kender rigtig mange platformen Wikipedia. Inden for ting kunne man nævne Airbnb eller Uber. Med hensyn til arbejde kunne det f.eks. være platformen MePloy.

Kigger vi på det, vi kalder de deleøkonomiske platforme i dag, så er det dog kun et fåtal af de ca. 174 platforme, som man kan tilgå fra Danmark, som er gratis, og som er produceret med et uselvsk sigte. De fleste platforme tjener penge på, at vi bruger dem til at dele ting med hinanden.

Du har for nylig været initiativtager til at oprette Foreningen for Platformøkonomi i Danmark. Hvad går det ud på?

Det handler om at få skabt nogle fornuftige regler her i Danmark på det deleøkonomiske område, så vi ikke ender med noget, der ligner the wild west! Der er to gode grunde til, at vi har skabt denne forening.

Dels oplever nye danske deleøkonomiske virksomheder løbende, at der bliver spurgt ind til lovligheden af deres virksomhed. Derfor har vi behov for at arbejde for en klar lovgivning på dette område. Vi har behov for nogle regler for den virksomhed, der opstår, når man på privat niveau hjælper folk imod betaling, som det gælder for mange deleøkonomiske virksomheder. Vi har også brug for klare regler, således at udenlandske virksomheder ved, hvad de går ind til i Danmark. Vi så for nylig en stor debat ved virksomheden Ubers indtog i Danmark.

Dels skal vi have lavet nogle regler således, at vi på den ene side ikke river tæppet væk under vores eksisterende velfærdssamfund og sikrer ordentlige forhold for de folk, der

arbejder for deleøkonomiske virksomheder, dels skal vi på den anden side sikre, at vi ikke gør det umuligt starte deleøkonomiske virksomheder op herhjemme. Og vi skal kigge på det nu. For 3 år siden var der 0 personer, der arbejdede inden for deleøkonomiske virksomheder i Danmark. I dag er der 10.000. Så det går stærkt.

Kan Folkekirken i Danmark med held integrere nogle af ideerne og tankerne fra deleøkonomien i sin måde at tænke på?

Ja vi behøver jo ikke diskutere Folkekirkens berettigelse. Hvis der er noget, som danskerne er enige om, så er det, at Folkekirken og bibliotekerne – de skal bare være der! Og det gælder både, om man er fast kirkegænger eller biblioteks-låner, eller om man kommer der sjældent.

Men ligesom det at læse bøger i højere og højere grad flytter sig fra de fysiske bøger til e-løsninger, så er det spørgsmålet, om ikke også troen og troens praksis mere og mere vil flytte over på nettet? Så jeg vil mene, at Folkekirken i fremtiden skal gøre op med sig selv, hvad det er for en rolle, man skal spille på nettet.

Ikke at jeg vil lade en internetkirke afløse den fysiske kirke, snarere tværtimod. I en verden hvor automatisering, kunstig intelligens, fremmedgørelse og ulighed er i vækst, er der behov for kirkens medmenneskelige tilstedeværelse og den rolle, som kirken altid har haft, nemlig at sørge for, at folk ikke mister livsmodet i dagligdagen. Men her kan online-platforme være en hjælp.

Jeg mener jo, at Folkekirken i højere grad burde fokusere på at dele troen. Der står hver søndag en masse præster i kirkerne og venter på, at der kommer nogle gæster på besøg – men måske man skulle arbejde lidt mere missionerende. Det gælder vel om at bruge alle de værktøjer, vi har, til at komme ud blandt andre mennesker?

Om Claus Skytte:

Claus Skytte er iværksætter, foredragsholder og forfatter til 4 bøger om internetiseringen, deleøkonomi og den nye automatisering.

Han er medstifter af og formand for Foreningen for Platformøkonomi i Danmark. Han er endvidere stifter og medejer af det deleøkonomiske fællesskab Resecon samt B2B deleportalen for arbejdskraft Flexicu, skatte-API'en Selfemployed og deleportalen.dk. Han rådgiver Folketingets erhvervsordførere, Erhvervsstyrelsen, Skatteministeriet, store danske virksomheder som Tryg og COOP, samt diverse VL-grupper og fagbevægelsen.

“På Sjællands Kirkemusikskole vil vi gerne spille med på mange tangenter”

Af Ole Brinth,
Rektor ved Sjællands Kirkemusikskole

Sjællands Kirkemusikskole kan i år fejre 25 års jubilæum som kirkemusikskole og dermed som aktiv medspiller i det kirkemusikalske arbejde i folkekirken.

Igennem 25 år har kirkemusikskolen således uddannet musikere med det overordnede og klare mål at uddanne med henblik på at understøtte musikken i kirken og her i særlig grad salmesangen.

Så helt enkelt sagt: Sjællands Kirkemusikskole uddanner kirkemusikere. Det er en herlig opgave – og det er en nødvendig opgave.

Den danske folkekirkes gudstjeneste er præget af og bæres af salmesangen. Sådan er det og sådan har det været i århundreder, hvilket der i særlig grad har været fokus på netop i år, hvor den danske folkekirke sammen med mange andre kirker har fejret femhundredåret for reformationen.

Salmesangen er i fokus i den evangelisk-lutherske kirke, og Luther har med sine ord og tanker om musik og sang, menighed og salmesang, deltagelse i gudstjenesten og modersmålet som det vigtigste sprog i kirken på afgørende vis sat sit præg på såvel den danske folkekirkes gudstjeneste som mange andre landes kirker.

Sjællands Kirkemusikskoles hjemmeside rummer blandt meget andet rubrikken ”Formanden har ordet”. Og formanden for bestyrelsen, biskop Peter Fischer-Møller, tager her udgangspunkt i og peger hen på Luther og Luthers tanker, og sætter ved at fremhæve disse tanker på sæt og vis Luthers tanker, som overskrift og ledetråd for kirkemusikskolens virksomhed.

Peter Fischer-Møller indleder med ord, der har haft Luthers fulde tilslutning:

"De gamle sagde, at af alle kunster og videnskaber er - næst efter teologien - musikken den ædleste. Derfor ville musikken bestå helt ind i evigheden.

- og fortsætter:

"Martin Luther tilsluttede sig opfattelsen og udfoldede den i sin salmedigtning, som sammen med den reformatoriske koral og musiktraditionen fra Johan Walther og J.S. Bach blev retningsgivende for kirkemusikken i vores evangelisk-lutherske folkekirke.

Sjællands Kirkemusikskole er med til at løfte og videreføre den arv. Vi har været igennem en periode, hvor fællessangen både folkeligt og kirkeligt har haft det svært. Nu begynder folk igen at få mod til at synge andre steder end under

bruseren derhjemme. Kirkemusikken har været og skal fortsat være en vigtig medspiller i den udvikling. Først og fremmest ved at organister og kirkesangere uddannes til at kunne understøtte menighedssangen, så folk får mod og lyst til at synge med"

Så klart kan det siges.

- og måske lyder det enkelt, men det er rent faktisk en både stor og krævende opgave at understøtte menighedssangen. Og det er det, hvad enten man er kirkesanger og synger for, eller man som organist spiller til.

Alt skal være afstemt: melodien skal holdes, satsen skal spilles, tempoet skal være passende, tonehøjden skal fastlægges, vejtrækningerne skal have deres plads og rum, rytmisk skal der formidles sikkerhed og klarhed, menighedssvarene skal falde ind på det ventede tidspunkt, osv.

Det sætter sine krav at løse disse på en og samme gang spændende og betydningsfulde opgaver.

Spændende - fordi det altid er spændende og altid ægger nysgerrighed at arbejde med musik.

Betydende - fordi meget - rigtig meget - i gudstjenesten er båret af musikken på den ene eller den anden måde.

Kirkemusikskolernes udbud af undervisning og uddannelser har form og indhold, der er afstemt efter opgaverne i den kirkemusikalske virkelighed i sognene. Kirkemusikskolerne søger således gennem en bred vifte af uddannelses tilbud at imødekomme kravene fra virkeligheden og søger at sikre, at så mange som muligt får mulighed for at uddanne sig og modtage undervisning - og dermed blive bedre til at arbejde med alle de spændende og betydningsfulde

Kirke Musik Skole

*Det har vi gjort på Sjællands
Kirkemusikskole i 25 år – og det
gør vi også i de næste 25 år!*

Sjællands Kirkemusikskole

Hovedafdeling: Allehelgensgade 8, Roskilde

Afdelinger: Toreby (Lolland) og

Rønne (Bornholm)

Ansøgningsfrist: 1. marts 2018

sjkms@km.dk

- følg os på Facebook

og krævende kirkemusikalske opgaver i folkekirken:

Uddannelser, der afsluttes med eksamen:

- *Kirkemusiker med sang* (-tidligere: Kirkesangereksamen)
- *Kirkemusiker med orgel og korledelse* (-tidligere: Præliminær orgelprøve)
- *Kirkemusiker med sang og korledelse* (-tidligere: Kirkekorledereksamen) og til hvilke, der knytter sig forudgående basisforløb

Eksamensfri undervisning, der i særlig grad henvender sig til ansatte kirkemusikere, der har brug for fagligt løft i form af undervisning i orgel eller sang, men af den ene eller den anden grund fravælger at sigte på en uddannelse

- *Eksamensfri undervisning i sang*
- *Eksamensfri undervisning i orgel*

Efteruddannelse af kirkemusikere med såvel en kirkemusikskole-uddannelse som en konservatorie-uddannelse.

- *Efteruddannelse i sang*
- *Efteruddannelse i orgel*

Kurser for kirkemusikere og kirkemusikalske medarbejdere med henblik på opgradering i en bred vifte af fagligheder f.eks.

- *Babysalmesang*
- *Sang og spil i rytmisk orienterede udtryksmåder*
- *Improvisation på orgel*
- *m.m.*

Kirkemusikskolerne uddannelser har – som sagt – form og indhold, der er afstemt efter den kirkemusikalske virkelighed. Det betyder at uddannelsesudbuddet er og nødvendigvis må være under stadig udvikling.

For ligesom kirkemusikken aldrig er statisk og står stille, så kan uddannelse og undervisning i kirkemusik heller aldrig være statisk og i stilstand:

- nye udtryk kommer til og det musikalsk-stilistiske felt udvider sig.
- nye gudstjenesteformer udvikles og finder fodfæste og sætter nye og andre rammer og krav til kirkemusikere
- nye tiltag som babysalmesang, sang med demensramte, undervisning af børn og unge i orgelspil m.m. giver nye arbejdsfelter for kirkemusikere.

Kirkemusikskolerne arbejder her med fastholdt nysgerrighed og åbne sanser for til stadighed at holde en levende og dynamisk balance i spændingsfeltet.

“Vi skal have
mere konfetti
og flere romer-
lys i kirken”

Troels Bech

Troels Bech er tidligere fodboldspiller, superligatræner og nuværende sportsdirektor for Brøndby I.F. samt foredragsholder.

Han har bl.a. været cheftræner for en lang række superligaklubber bl.a. OB, F.C. Midtjylland og Esbjerg F.B.

Mange kender Troels Bech fra hans bijob som fodboldeksperter i tv. Uddannelsesmæssigt har Troels Bech en bachelor i Italienske Studier.

Det er svaret, når man spørger sportsdirektør i Brøndby IF og fodbold-ekspert Troels Bech, om Folkekirken kan lære noget af fodboldverdenen – men det er sagt med et umiskendeligt glimt i øjet, der afslører, at det nok ikke er så alvorligt ment. I en mere alvorlig tone mener han, at fodboldstadionet er et slags frirum for mange mennesker, og at Folkekirken nok ikke bør overføre fanstemningen fra station til kirken – men man kan bruge tankegangen om, at kirken også fungerer som en art frirum for mange mennesker – et mentalt frirum. Det kan man gøre en dyd ud af!

Af Jørgen Michael Rasmussen

Stiftsårbogen har sat den kendte fodbold”professor” Troels Bech stævne, dels fordi han er en del af programmet til Stiftsdagen d. 17. marts, og dels fordi han er en hyppigt brugt foredragsholder om, hvordan man skaber fællesskab både på fodboldbanen og på arbejdspladsen.

Hvis jeg taler om det ”at dele” – giver det så mening i din professionelle fodboldverden, Troels?

”Det gør det da. I høj grad endda. Som sportsdirektør i Brøndby, er jeg jo en del af et meget stort fællesskab som tæller spillere, ledelse, fans, sponsorpartnere og medier. Alle forenet i et – skal vi kalde det – forventnings-fællesskab. Vi deler alle en begejstring for sporten med hinanden.”

I et interview i Kristeligt Dagblad for et stykke tid siden fortalte du dog om, at fodboldfællesskabet på banen nogle gange er udfordret af, at de unge talenter lider lidt under en for kraftig ”mig-kultur”?

”Ja, sådan oplever jeg det. Den unge generation har i udgangspunktet mere fokus på sig selv end på fællesskabet. Der er meget den der ”jeg er mig, og jeg har ret til at stille krav til mine omgivelser”-holdning. Imens der er meget mindre fokus på, hvad man selv kan bidrage med til kollektivet. Det er noget af det, vi må arbejde med i en fodboldklub; for de unge kan yde rigtig meget, hvis de blot forstår, at man er en del af et fællesskab. Det handler om at opleve, hvordan det, som du deler og giver ud, kommer flerfoldigt tilbage. På positivsiden kommer de unge jo med en masse kreativitet, drive, opfindsomhed og livsglæde”

Hvor kommer den ”mig-kultur” fra?

”Det er svært at sige. Det må du nok snarere spørge en sociolog om. Jeg tror, at der er mange ting, der spiller ind. Vi er alle sammen blevet ret velhavende, og derfor er børnene blevet projektbørn og forældrene til curlingforældre, fordi vi simpelthen har et større overskud.

Men jeg tror også, det handler om, at vi i dag lever i et slags dream society, hvor især de unge lever i to virkeligheder. Den rigtige virkelighed og den redigerede virkelighed på de sociale medier. Og dette liv betyder, at ens sociale liv det ene

sted fremstilles som events det andet sted. I de unges selfie-kultur er det afgørende, hvad de andre synes om dig, og dine følgere skal helst synes, at du er fantastisk. De unge lever under et like-tyranni, og omverdenens vurdering af dig bliver til en social dope. Det er ikke underligt, hvis det øger det enkelte menneskes fokus på sig selv. Der er en risiko for, at de unge gør sig til slaver af anerkendelse.

Så når vi skal arbejde med de unge, må vi både anerkende og bruge det drive, der er i ”mig-kulturen”, og lære de unge, at i et kollektiv er der noget, der er større end én selv!”

Set i et kristent perspektiv, så handler det måske om ikke at se sig selv som Gud? Gammeldags begreber som gudfrygtighed og ydmyghed er jo ikke så moderne.

”Nej det er rigtigt. Ungdommen er ikke så præget af ydmyghed. Ydmyghed er ikke noget, man flasher på de sociale medier. Det er på mange måder en skam. Det er vigtigt, at man engang imellem kan sætte sig i anden række.”

Nu betoner du godt nok, at fodbold er en holdsport. Men er der ikke også meget fokus på individualisterne i fodbold, og fremmer trænerne ikke også den indbyrdes konkurrence mellem de spillere, der spiller på samme plads?

”Jo, du kan kalde det et skisma. Men vi har jo brug for begge dele i fodbolden - både individualismen og holdindsatsen. Jeg kan bedst illustrere det ved at henvise til et orkester. Den enkelte musiker skal kunne magte at spille en solo på et tidspunkt i musikstykket, men han eller hun skal også falde ind i orkesterets hele på andre tidspunkter.”

Hvad med din egen gerning som træner og sportsdirektør. Det handler vel også i bund og grund om at dele – af viden, erfaringer, strategi og begejstring?

”Ja bestemt. Som træner opnår du jo kun succes igennem andre personer. Så ja – du skal være god til at dele en vision med andre mennesker. Men det handler også om at kunne forstå og respektere andre mennesker og deres motivation. Du er nødt til at se de mennesker, du arbejder sammen med, hvis du skal sikre dig, at visionen også lander hos dem.

A woman with glasses and a white sweater is sitting at a wooden table, smiling. She is surrounded by a modern chandelier with multiple white light bulbs. The background is a wooden wall.

LÆNGSLER

TILDELING!

Af Peter Tingleff, Kirke på vej

Kirke på vej blev født ud af en længsel efter, at troen på Jesus skal få betydning for mennesker, der normalt ikke bruger kirken. At skabe mødesteder mellem almindelige danskere og evangeliet og lade det vokse til nye udtryk for kirke. Det er vi i fuld gang med at eksperimentere med på forskellig vis rundt omkring i stiftet.

En af de udfordringer, vi er stødt på, er, at det (naturligvis) ikke er nok bare at skifte lokale. Det er ikke nok bare at mødes på biblioteket eller på en aftenskole. At skabe et mødested mellem fremmede mennesker, der på forskellige måder er søgende efter mening, frihed eller betydning er ikke bare gjort ved at møde mennesker i medborgerhuset. Der skal et andet udgangspunkt til. Noget som gør os ligeværdige. Noget som ikke giver folk et indtryk af, at nogle vil pådutte nogen andre noget.

Jeg vil her dele en erfaring, som har gjort det lettere at mødes med fremmede på en måde,

som ikke er overfladisk, men som faktisk kan være med til at sætte en fælles åndelig vandring i gang – og det er at mødes i længslerne.

At mødes i længslerne

Vi har opdaget, at der sker noget spændende, når vi spørger til hinandens længsler. I den forbindelse har vi lagt mærke til, at der ikke er nogen særlig forskel på folk, der går meget i kirke og folk, som næsten aldrig gør det, når det kommer til, hvad vi dybest set længes efter. Længsel efter ro og fred, efter spænding og eventyr. Længsel efter fællesskab og kærlighed, efter at blive elsket og forstået. Længsel efter enhed i familien og blandt venner. Efter tryghed. Efter sundhed. Efter mening. Efter at gøre en forskel.

Det er måske ikke helt almindeligt at dele den slags med fremmede mennesker, men vi har i Kirke på vej udviklet en meget simpel praksis, der faktisk gør det muligt. Vi deler en bunke billedkort ud på bordet (foto) og

Peter Tingleff fra Kirke På Vej

beder alle om at vælge et kort, der udtrykker en længsel, de har. Og så tager vi en runde, hvor alle siger deres fornavn, og hvad de længes efter. Den simple ramme, der skabes på denne måde, gør, at folk tør åbne op. Det kan faktisk være noget af det første, vi gør på et kursus, hvor folk ikke på forhånd kender hinanden – blot som en introduktion til hinanden. Der er stor forskel på, om jeg for at introducere mig selv siger: jeg hedder Peter, og jeg er sognepræst og projektleder for Kirke på vej, eller om jeg siger: jeg hedder Peter, og jeg har valgt dette kort, der udtrykker min længsel efter at blive elsket som den, jeg er, og ikke for det jeg gør '! Det kan være en meget rørende oplevelse at høre hele vejen rundt, hvad der i virkeligheden er på færde i menneskers liv.

Når vi gør dette som en praksis er det vores erfaring, at vi skaber et ligeværdigt mødested mellem os, og at det giver os mulighed for at følges ad i det. Et udgangspunkt for en fælles vandring.

Længsel efter Guds rige

Det, som gør dette meget interessant, er, hvis man lytter bagved det, som folk siger. Jo mere jeg lytter til menneskers længsler, jo mere går det op for mig, at vores længsler i virkeligheden er en længsel efter, det som kommer fra Gud! Efter Guds Rige! Længslen efter ro og fred er måske i virkeligheden en længsel efter at hvile hos Gud og være fri af præstationspresset fra dagligdagen. Længslen efter enhed, kærlighed og fællesskab er også dybest set en længsel efter fællesskab med Gud. Hvad nu hvis vores længsler dybest set er en længsel efter Gud og alt det, han står for? Efter paradiset. Himlen. Efter at Guds rige må bryde ind i vores verden.

Hvis der er noget om det, så er det meget spændende at møde hinanden i længslerne! Ikke mindst, når vi taler om at skabe et mødested mellem den almindelige dansker og evangeliet. Det er som om, at det at dele længsler med hinanden åbner op for, at vi også kan dele evangeliet med hinanden. Når

Nina Leinum Norgaard fra Kirke På Vej

vi gør os selv sårbare, er det som om, der opstår en ligeværdighed og et udgangspunkt for at dele liv og tro med hinanden.

Hvis det er rigtigt, er vores dybeste længsler også vores mulighed for at vende os mod Gud. Så når vi deler vores længsler med hinanden og giver plads for at det kan ske på en ordentlig måde, så åbner vi også op for muligheden for at vende os mod Gud sammen.

Guds længsel

Det bringer mig til en helt fantastisk tanke og mulighed! Gennem hele den bibelske historie er det nemlig tydeligt, at det ikke kun er os, der længes. Gud længes også! Universets skaber og herre længes! Han længes efter os. Længes efter fællesskab og enhed med os, som han elsker og har skabt. Længes efter at give os alt det, vi længes efter. Længes efter at genoprette skaberværket, så det igen bliver, som det var skabt til at være. I virkeligheden deler vi længsel – ikke blot med hinanden – men også med Gud! Vi kan møde Gud i vores længsler.

Vi kan altså gå sammen med hinanden og med Gud i en fælles længsel efter, at vores virkelighed og Guds virkelighed smelter helt sammen! Derfor er Biblen fyldt med billeder af, hvordan det engang skal blive. Der er et håb og en fremtid, hvor Gud skal bo iblandt os, og alt bliver genoprettet.

I den vandring kan det blive muligt at dele evangeliet med hinanden, og vi kan være med til at gøre Guds rige til kød og blod i mellem os. Evangeliet om, at Gud valgte at dele alt det, han har, med os. Evangeliet om, at han gav sit liv for at give os liv. Evangeliet om, at han åbnede vejen tilbage til Gud. Evangeliet om, at det ikke afhænger af os men af ham. Evangeliet om frihed og forsoning mellem os og Gud og dermed også mellem os. Evangeliet om alt det, vi i virkeligheden længes efter.

Tænk, hvis vi ved at dele længsler med hinanden i virkeligheden kan sætte hinanden på sporet af Gud? Og tænk, hvis det er muligt for os at møde Gud i vores længsler? Så har vi et udgangspunkt for at være kirke med hinanden uanset, hvor vi er. Og vi har mulighed for at vandre sammen i det og opdage, at Gud længes mere efter os, end vi nogensinde kommer til at længes efter ham.

*“Længslen efter ro og fred
er måske i virkeligheden
en længsel efter at hvile
hos Gud og være fri af
præstationspresset fra
dagligdagen”*

Trospraksis-aftener

– et sted at *dele* erfaringer og spørgsmål om tro

Interview ved Helle Brink

Folkekirken tager nye initiativer i disse år for at imødekomme efterspørgslen efter nutidige bud på kristen spiritualitet. Et af disse initiativer er trospraksis-aftener i Ringsted sogn. Sognepræst Hanne Vesth står bag trospraksis-forløbet og fortæller om det: *“På 4. år samles en ny lille flok til trospraksis på mit kontor. Det begyndte på opfordring, fordi nogle ønskede fælles refleksion ind i den kristne spiritualitet. Det skulle ikke være en traditionel studiekreds bare med ord men også vejledning i praksis til indre forandring”.*

Et trospraksis-forløb har 9 møder, og der opbygges en tillid og fortrolighed i gruppen, hvor man deler sit personlige anliggende og lytter til hinanden. Med tiden har Hanne Vesth fundet en god form for trospraksis-aftenerne, hvor der bliver plads til både refleksion, samtale og meditation. Hanne Vesth forklarer:

“Vi går ud fra hæfterne ‘Kristen spiritualitet’ fra Unitas, der udfolder temaerne: transformation, overgivelse, frihed, lys, skønhed, holisme, længsel, kraft og fred. Vi mødes hver 14. aften i to timer, hvor vi begynder med kaffe, inden vi går til aftenens tema. Her er den åbne samtale vigtig; alle har mulighed for at komme til orde, og vi deler erfaringer og spørgsmål om temaet. Derefter slutter aftenen med en halv times kropsbøn og meditation”.

Meditationen er med for at give deltagerne en praksis, de kan tage med hjem og bruge i dagligdagen. *“At meditere er at invitere ånden ind til at virke med til vækst og fornyelse. Det er at tage troens virkelighed alvorligt”,* siger Hanne Vesth og fortsætter: *“Der er et behov for at få åndens gaver gjort frugtbare i vores liv, og her er meditation og stilhed en vej, som giver deltagerne det, de længes efter”.*

Trospraksis-konceptet har vist sig at række ud til mennesker i forskellige livssituationer. Hanne Vesth oplever, at deltagerne føler sig imødekommet på deres forskellige baggrund:

“Trospraksis-aftenerne rækker ud til:

- mennesker, der finder det svært at finde andre at tale med om troen.
- mennesker, der ønsker at trænge dybere ind i troen fra den spirituelle side (det skal virke, som nogen sagde).
- mennesker, der har været væk fra troen/ kirken, og ønsker at komme tættere på igen.
- mennesker, der har erfaringer fra det nyreligiøse, og ønsker at få den spirituelle side af kristentroen.
- mennesker med traumer, der ønsker hjælp og redskaber til at blive hele”.

UGENS SALME DELES PÅ FACE- BOOK

Af kirke- og PR-medarbejder
NEEL VINCENTSEN
Skt. Jørgens kirke, Næstved

De fleste af os har et kært forhold til vores danske sangskat, og især nogle af vores salmer har en særlig betydning for mange mennesker. Salmerne udgør en del af vores fælles kultur og formår at samle os, når vi hører dem spillet og sunget, eller når vi synger dem sammen.

Denne del af sangskatten har man valgt at hylde i Skt. Jørgens Kirke i Næstved med initiativet "Ugens salme": dels ved den ugentlige morgenandagt hver torsdag, dels ved et ugentlig opslag på Facebook.

Hver uge lægger kirken en video op på kirkens Facebook-side, hvor organist Martin Valsted fortolker en salme på en ny måde. Ved den ugentlige morgenandagt bliver ugens salme ligeledes fremført på flygel. Blandt de tidligere videoer har der været udgaver af "Nu falmer skoven trindt om land", "Du som har tændt millioner af stjerner", "Hil dig Frelser og Forsoner" og "Se nu stiger solen".

Målet med fortolkningerne er, at give salmerne et andet udtryk end normalt, hvor der er plads til ro og fordybelse, og samtidig give salmerne en ny musisk indpakning. Roen og fordybelsen lægger sig op ad formålet med morgenandagten, som tilbyder menigheden en smuk og rolig start på dagen med tid til eftertanke.

Initiativet på Facebook har været i gang et par måneder og har allerede trukket en fast skare af følgere. Opslagene fra kirkens side er foreløbig blevet set af mere end 25.000 personer. Videoerne og de nye fortolkninger er blevet taget godt imod og har fået meget positiv respons, både på Facebook og ved de kirkelige handlinger. Den positive feedback bekræfter tanken om, at salmerne stadig er aktuelle i vor tid og stadig har en stor værdi for os og for vor kultur i det 21. århundrede.

SALMER TIL DELING

Af
Hans Anker Jørgensen
præst og salmedigter

EN AF DE FØRSTE

Barndommens dage i Vallekilde var fulde af sang – hjemme i præstegården, i Hørve skole, i kirkerne, i missionshusene og i forsamlingshuset. Min far og mine søstre var sangskrivere, og det blev jeg også. Så da jeg var 12 år, fik min far et lille sort stilehæfte i julegave – med “Nogle salmer af Hans Anker Jørgensen”.

Men i gymnasiet – Stenhus i Holbæk – blev jeg nærmest vaccineret imod “fårenes brægen af salmer”. I min studietid i København prøvede jeg at skrive “rigtige digte”. Jeg sang de gode gamle salmer med glæde, men skrev ingen nye.

Og selv om jeg i 1974-75 oversatte et par moderne engelske og svenske salmer til dansk, og selv om arbejdet med konfirmander og gudstjenester i Allehelgens Kirke og i Tingbjerg fik mig til at oversætte lidt Kingo og Grundtvig til nudansk, regnede jeg mig ikke rigtigt for salmedigter,

da jeg i efteråret 1980 cyklede fra Tingbjerg til Herlev Sygehus for at besøge Christian Moustgaard, en af mine nære bekendtes far. Han havde fået kræft i bugspytkirtlen, og det var dengang en sikker dødsdom. Da jeg havde hilst på og spurgt til hans tilstand, bad han mig tage et A4-ark fra en bunke på bordet ved sengen. Det gjorde jeg – og så, at det var de 11 vers, jeg havde skrevet som slutning på et bibelforedrag om MAGT ved Danske Kirkedage i Ålborg samme sommer. “Når kærligheden får magt i verden” var også blevet brugt som salme af professor K.E. Skydsgaard ved Kirkedagenes afslutning i Ålborghallen, og det var jeg temmelig stolt af. Men at Moustgaard havde den liggende til uddeling ved sit dødsleje, det berørte mig dybt, så fra da af tog jeg det med at skrive salmer mere alvorligt.

Her er en lidt bearbejdet og forkortet af udgave af salmen – til fri og gratis deling.

1

Når kærligheden får magt i verden,
 vil ingen udnytte andres savn.
 Når Ånden hersker i sind og færden,
 vil alle søge hinandens gavn.
 Når Gud tar magten fra kyst til kyst,
 vil alle synge af hjertens lyst.

2

Når Gud tar magten, blir syge sunde,
 de lamme danser, forpinte ler.
 Da taler åbent de stummes munde,
 de døve hører, de blinde ser.
 Da vågner glæden fra kyst til kyst,
 da synger alle af hjertens lyst.

3

Når Gud tar magten, blir sultne mætte
 og brød og byrder retfærdigt delt.
 Da trøstes triste, da hviler trætte,
 et kræftsygt samfund blir sundt og helt.
 Da blomstrer livsmod fra kyst til kyst,
 da synger alle af hjertens lyst.

4

Når Gud tar magten, vil lænker sprænges,
 og fanger danse om friheds bål.
 Og de, som lider, og de, som længes,
 vil alle nå deres længslers mål.
 Da sejrer frihed fra kyst til kyst,
 da synger alle af hjertens lyst.

5

Når Gud tar magten, må magten vige,
 og kræmmerånden blir drevet ud.
 Når Gud tar magten, blir alle rige,
 Gud alt i alle, vi ét i Gud.
 Da danser glæden fra kyst til kyst,
 da synger alle af hjertens lyst.

6

Når Gud tar magten, blir fjender venner,
 en fremmed søster, en flygtning bror.
 Når Ånden blæser og ilden tænder,
 får alle plads ved det bedste bord.
 Da stråler lyset fra kyst til kyst,
 da synger alle af hjertens lyst.

7

Guds vej til magten i hele verden
 er Jesu lære, hans liv og død.
 Guds vej til magten er påskesmerten
 og nådens bord med hans krop som brød.
 Guds vej til magten fra kyst til kyst
 er hjertets sange af hjertens lyst.

8

Gud, tag nu magten i vores indre,
 gør os til redskaber for din fred.
 Lad ingen magter i verden hindre
 os i at leve i kærlighed.
 Da lykkes livet i lyst og nød,
 da synger hjertet i liv og død.

HÅJ 1980, 2009 og 2017

*Melodier: A. Riis-Magnussens melodi til
 "En lærke letted, og tusind fulgte".*

Eller Merete Wendlers eller

Lars Sardemann-Nielsens til teksten.

EN AF DE VIGTIGSTE

Før jeg cyklede hjem fra Herlev Sygehus, fortalte jeg Moustgaard, at jeg var ved at skrive en sang eller salme, som jeg håbede blev færdig, før han døde. Jeg nåede nu kun at læse en kladde for ham, men ved kaffen i Islev Kirke efter hans begravelse sang vi "Jeg så dig, Kærlighedens Søn". Den blev ellers skrevet på bestilling af kirkesanger Svend Løvlund til middagen ved hans datters konfirmation. Men nu blev den altså skrevet til både konfirmation og begravelse. Jeg skrev den på melodien til Brorsons vidunderlige "I denne søde juletid". Den er en genfortælling af evangeliet – stærkt inspireret af den kristologiske hymne i Filipperbrevet 2,6-11 - og af indledningen til Astrid Lindgrens "Brødrene Løvehjerte". Det sidste vers blev skrevet op imod den dødsangst, jeg havde med mig fra en indlæggelse på cancerhospitalet Finseninstitutet ugen før min 30års fødselsdag, så for mig er det en af mine vigtigste salmer. Men selv om den stod i min "Til fælles sang" (1986) – og gav titlen "Kærlighedens Søn" til den store bog til 2000-års festen, som udkom på Det økumeniske Centers forlag i 1999, så var det vist mest mig selv, der brugte den. Derfor forkortede og reviderede jeg den i 2008, hvor den også fik ny melodi af Caroline Borello Lerche. Inspireret af Astrid Lindgrens Kristus-eventyr "Mio, min Mio" hedder den nu "Der var engang en kongesøn". Den er her til fri deling af alle i Roskilde Stift.

Den kan høres på min hjemmeside www.salmeanker.dk, hvor noden også findes.

1

Der var engang en kongesøn
i glædens gyldne rige.
Hans bolig var vidunderskøn,
hans lykke uden lige.
I rosengården hvid og rød,
hvor der er ingen tid og nød,
hvor alt er lys og varme,
i himmelseng på drømmeslot
der hvilede han trygt og godt
i kærlighedens arme.

2

Indtil han fra det fjerne så
med sine gode øjne
på verdens liv bag alt det blå,
på krig og sult og løgne.
Den dag han så en lillebror,
en søster og Guds grønne jord
forført, forpint, forgivet,
da bød han lykkeland farvel
og gik i krig mod Fanden selv
og gav sit liv for livet.

3

Snart går han rundt på land, i by
og spreder liv og glæde.
Man ser ham som en tordensky!
Man ser ham le og græde.
Han råber til de rige: "Ve!"
og til de små i verden: "Se,
min rigdom skal I dele!"
Han rejser lammet livsmod op
og vækker liv i visser krop.
Det hele vil han hele.

4

Han rider imod magtens by
som konge og som slave.
Hans følge jubler højt i sky:
Halleluja for Jahve!
De fatter ikke dybden i
det tjenersind, den sympati,
der er hans liv og lære.
De breder klæder på hans vej
og drømmer, li´ som du og jeg,
om rigdom, magt og ære.

5

Vi ser ham i Jerusalem
om natten, dødsens bange.
Vi ser betjente liste frem
og tage ham til fange.
Vi ser ham under streng tortur,
vi ser ham stillet mod en mur,
vi ser dem slå og spytte.
De sidste venner falder fra.
Han dør forladt på Golgata
til ingen verdens nytte !

6

Til ingen verdens nytte ? Jo,
til hele verdens glæde !
Nu er han over alt, min tro,
selv her er han til stede !
Nu griber mig hans tjenersind.
Han tørrer tåren af min kind.
Han vækker håb i nøden.
Han gør sig selv til brød og vin,
til evig hjertemedicin
mod synden og mod døden.

7

Så når jeg ber min sidste bøn,
den ensomme og svære,
da ber jeg himlens kongesøn:
Tag hånd om mine kære!
Og råb hen over mørkets hav
til mig på randen af min grav
med al din kraft og varme:
Kom kun, min ven, jeg går med dig,
nu skal du hvile trygt med mig
i kærlighedens arme.

EN AF DE NYE

En af dem, der har gjort mest for den nødvendige fornyelse af salmesangsgudstjenesten i Danmark er Holger Lissner. Da Lars Busk Sørensen og jeg med flere var helt knuste, fordi salmebogskommissionen stort set havde kasseret alle vores salmer i 1999, ringede og skrev han rundt og samlede en gruppe salmeskrivere, som mødtes i 2000. Da havde jeg lige skrevet min påkesalme "Hvad er det at møde den opstandne mester" i protest mod salmebogskommissionens "kristendom uden Jesus". Den er nu nr. 249 i salmebogen, måske fordi den var med i Holger Lissner-gruppens første udgivelse "Tredjedagens lyse rum" i 2001. "Holger-bandens" seneste udgivelse er "ENDNU EN DAG" med 23 sange til morgen og aften (Forlaget Eksistensen 2017). I den findes morgensangen nedenfor. Teksten er til fri deling, men Arne Andreasens melodi må man finde i sangheftet.

Du, som er i morgenluften

Morgensalme for voksne mennesker

Melodi: Arne Andreasen 2016

Du, som er i morgenluften,
solen, regnen og fornuften,
glæden, gråden og kritikken,
morgensangen og musikken!
Tak for gaver, der forpligter!
Tak, fordi du aldrig svigter!

Du, som er i ærligheden,
kildevandet, kærligheden,
- skaberånd, som aldrig lyver:
afslør løgnene, der flyver!
Stands - med lyset, du har givet -
det, der ødelægger livet.

På den gamle verdens marked,
der, hvor slaverne blev sparket,
diktatorer malet smukke,
ofre gjort til syndebukke,
red du frem for at befri os -
Æselkonge! Freds-Messias!

Kom igen! Gør verdens mestre,
statsministre, byorkestre,
bønder, hjertespecialister,
børn og nødhjælpsaktivister,
vælgere og spekulanter
til din nådes praktikanter!

Hans Anker Jørgensen 2016-17

Vil du klippes GRATIS?

Kiki kommer første gang torsdag d. 26/1. Hvis du kunne tænke dig at blive klippet, så kan du komme denne dag. Det eneste det kræver er at du kommer på tid.
Kiki kommer fremover den fjerde torsdag i måneden fra kl. 9.30 - 12.30.

Kiki kommer fra Zeuch Coiffure som er en frisør salon i Slagelse

”

**DET
BEDSTE, VI
KAN DELE MED
BRUGERNE AF
VARMESTUEN,
ER TID!**

”

Korshærspræst Christina Helene Ørskov Christensen oplever, at dét, som brugerne af Kirkens Korshærs varmetuer i Korsør og Slagelse sætter allerstørst pris på, er, at personalet i varmetuerne har tid til at lytte og tale med folk.

I varmetuerne kommer både misbrugere, hjemløse, alkoholikere, psykisk syge eller blot lidt skæve eksistenser. Det, som de alle sammen har til fælles, er ensomheden. Og her kan det offentlige system ikke altid tilbyde så meget. Tid er en mangelvare i det offentlige – sådan er det ikke i varmetuen!

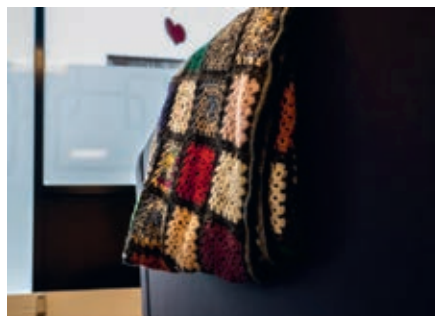
Af Jørgen Michael Rasmussen

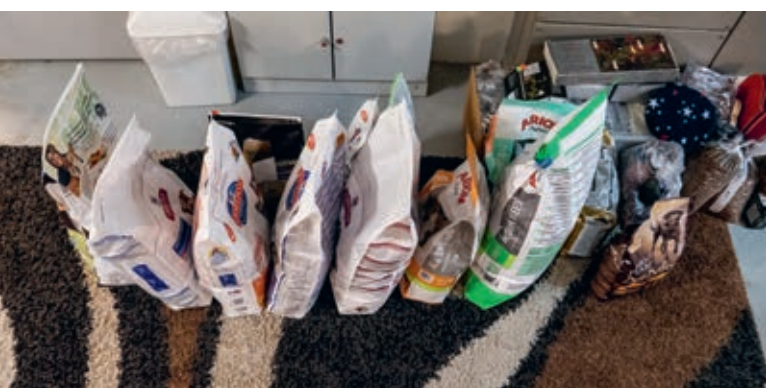
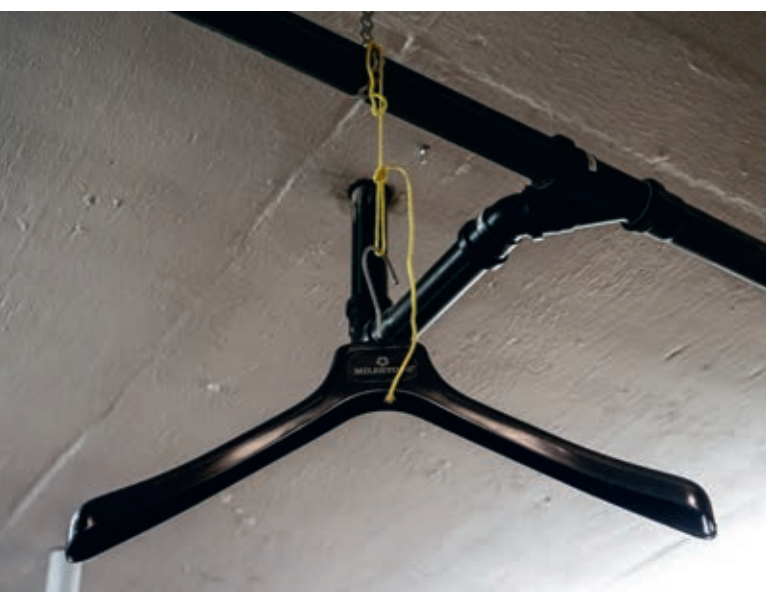
Der er altid varm kaffe på kanderne i varmetuerne hos Kirkens Korshær i Korsør og Slagelse og samværet er aldrig lunkent, ifølge korshærspræst Christina Helene Ørskov Christensen:

”Vi har et fantastisk personale af frivillige kræfter, som, ud over det praktiske arbejde med at holde varmetuerne kørende, er gode til at tage imod de mange forskellige mennesker, som kommer her. Brugere føler sig velkomne, og af og til ender det med at nogle af brugerne også hjælper til med diverse opgaver”.

Christina oplever selv, at dét, at hun er præst, er en fordel i forhold til at få nogle gode snakke med folk i varmetuerne. Præsteembedet betyder, at hun bliver mødt med en naturlig tillid.

”Mange har et stort behov for at lette deres hjerter med, hvad det er fuldt af. Og her, er det en fordel, at jeg ikke er en ansat i kommunen. Varmetuen er et fristed for de folk, der kommer her. Her bliver de ikke registreret. De skal ikke stå til regnskab for nogen ting. Desuden

ved de også, at de kan sige hvad som helst til mig uden, at det kommer videre - tavshedspligten er af stor betydning!

Man skal tænke på, at de mennesker, der kommer her ofte har nogle skrøbelige liv. Det kan være mennesker, der har haft en hård tilværelse, og som godt ved, at de måske ikke har så mange år tilbage, eller det er måske mennesker, som dybt inde lever med en stor skam og skyld over, at livet ikke blev, som de havde ønsket sig det”!

Spørger man Christina, om hun oplever sig mest som en socialarbejder eller som en præst, så er hun ikke i tvivl om, at hun ser sig selv som en præst. Det handler både om det grundlag, som organisationen Kirkens Korshær arbejder på, men det handler også om det arbejde, hun udfører.

”Dels gennemsyrrer det kristne grundlag alt det, vi laver. Det er afgørende for vores menneskesyn. Det enkelte menneskeliv er gudskabt - her betyder det ikke noget, om man har haft succes i livet eller ej.

Og dels så er forkyndelse også en stor del af arbejdet. Jeg holder løbende andagter og gudstjenester i varместuernerne, og jeg oplever, at brugerne af varместuernerne finder stor mening og trykthed i ritualerne. Jeg begraver også mange af brugerne, når de dør. Tjenesterne er selvfølgelig indrettet i forhold til målgruppen, men både salmerne, fadervor og velsignelsen er centrale dele.

Vi kan noget andet end det sociale system, men jeg samarbejder selvfølgelig løbende med den lokale gadesygeplejeske og andre inden for kommunen. Jeg oplever også, at kommunale medarbejdere henviser til mig, hvis deres klienter går og tumler med tanker om liv og tro”.

Og behovet for de ydelser, som Kirkens Korshær leverer, er stigende. Christina kan konstatere, at der i hendes tid, som korshærspæst er kommet flere og flere mennesker i varместuernerne. Når hun kigger på lokalsamfundet, så ser det ud som om, at antallet af fattige, hjemløse og ensomme bare vokser. Mange af dem har ikke andre steder at gå hen end til Kirkens Korshær.

”Selv om det ville være fantastisk med en fremtid, hvor der slet ikke var behov for Kirkens Korshær, så går udviklin-

gen nok desværre den anden vej”, siger Christina. ”Fattigdommen og skævheden i samfundet er stigende. Mere lokalt her i Korsør og Slagelse, hvor jeg er, så jeg gerne, at vi kunne finansiere en udvidelse af antallet af herbergssengepladser for de hjemløse. Der mangler simpelthen overnatningsmuligheder for de allersvageste i området”!

Ifølge Christina bør diakoni blive en mere central del af Folkekirken arbejde. Vi prædiker om, at Jesus tog sig af de mest udsatte, og menigheden lytter til det. Og det er vi selvfølgelig forpligtet til at handle efter på den ene eller anden måde. Jeg tror, det ville give god mening for mange danskere, at Folkekirken gik forrest her.

Desuden vil mange gerne involveres i det kirkelige arbejde dér, hvor der er noget konkret at gøre. Vi oplever i Kirkens Korshær, at mange efterlønnere kommer og tilbyder at dele ud af deres tid og overskud. Det skønne er så, at det ikke kun er varместuens gæster, der få noget ud af det. De frivillige fortæller jo, at de også oplever at få en masse tilbage.”

Christina Helene Ørskov Christensen har været korshærspæst i Korsør og Slagelse siden 2009. Hver tirsdag er hun at træffe i Kirkens Korshærs varместue i Slagelse og alle torsdage er hun i varместuen i Korsør. Herudover at hun også tilknyttet Sct. Mikkel's kirke i Slagelse som sognepræst.

Vi er nødt til at erkende, at vi har brug for hinanden

Fælles HR-konsulentordning mellem provstier

Interview ved Helle Brink

Det, vi deler med hinanden inden for folkekirken, kan også være på det administrative område. Nogle opgaver klares bedre, når flere parter indgår et samarbejde om at løse dem. Det gælder også på provstiplan, hvor menighedsrådene kan nyde godt af en konsulentordning til hjælp med personaleforhold.

Sådan en ordning har man indgået et 2-årigt forsøg med mellem Køge provsti og Greve-Solrød provsti. I styregruppen for projektet sidder Henning Simoni. Han er medlem af menighedsrådet i Borup-Kimmerslev-Nørre Dalby sogne, hvor han er næstformand og kontaktperson.

Henning Simoni fortæller om projektet: "Hovedformålet med forsøget er at arbejde mod en professionalisering af menighedsrådet som arbejdsgiver. Den udfordring er svær at klare i hvert enkelt menighedsråd. Derfor prøver vi i stedet at løse den i fællesskab og danne netværk. Efter en lang forberedelse er alle menighedsråd gået med i ordningen. Konsulenten, Signe Bækgaard, kommer fra Landsforeningen af menighedsråd, som vi har lavet en samarbejdsaftale med. Hun skal stå for rådgivning på overenskomstområdet og støtte til kontaktpersonerne. Forsøgsperioden skal bruges til at få erfaringer, som kan komme til gavn både for os selv og Landsforeningen af menighedsråd".

Projektet blev indledt med, at konsulent Signe Bækgaard tog på besøg i alle menighedsråd, hvor hun fik indblik i ansættelserne og kunne give det enkelte menighedsråd nogle anbefalinger. Siden har der været holdt fyraftensmøder for kontaktpersoner og andre interesserede med emner som: god ledelse, arbejdsmiljø, ansættelse af medarbejdere og sygefravær. Konsulentordningen kan også bruges til individuel rådgivning for det enkelte menighedsråd, f.eks. om lønforhandling. Derudover er der mulighed for, at Signe Bækgaard kan holde møde med medarbejdergrupper om arbejdsplanlægning og lignende.

Henning Simoni er indtil videre meget tilfreds med forsøgets forløb og siger:

"Det var en svær fødsel, men da vi først kom i gang, har vi gjort gode erfaringer. Det har været gnidningsfrit, og jeg håber, at de gode erfaringer kan give grobund for andre samarbejdsprojekter. Det handler om at dele på flere planer: vi deler viden – også med Landsforeningen af menighedsråd, og vi deler ressourcer. Det enkelte menighedsråd kan få bedre hjælp til at klare arbejdsgiverrollen, når vi slår os sammen. Vi er nødt til at erkende, at vi har brug for hinanden".

NOGET PÅ HJERTE

- LITTERATURGUDSTJENESTER I VORDINGBORG KIRKE

Af sognepræst Lisbeth Sinnet Froholdt, Vordingborg kirke

Den kristne tro kan formidles og deles på mange måder. Det er vigtigt som kirke at være i konstant bevægelse og møde folk der, hvor de er og gøre dem nysgerrige - skabe en troværdig platform, hvor tradition og fornyelse kan gå hånd i hånd.

Hen over efteråret har Vordingborg kirke afholdt tre dialogbaserede litteraturgudstjenester, der gik under titlen: "Noget på hjerte". I samråd med bibliotekar Birte Møllerup fra Vordingborg bibliotekerne faldt valget på tekster af nyere danske forfattere med udgangspunkt i de ti bud.

I det nye år vil vi beskæftige os med fire noveller fra grundbogen: "Mit navn er Legion" af forfatter Henriette Houth: Opstandelse, Sten på Sten, Det evige liv og Den dobbelte udgang.

Litteraturgudstjenesterne blev sat i støbeskeen i sommer, hvor jeg henvendte mig til lederen af Vordingborg bibliotekerne, Erik Thorlund Jepsen, for at indbyde til et samarbejde omkring en dialogbaseret gudstjeneste. Erik Thorlund Jepsen gik positiv ind i samarbejdet. Han kunne tilmed oplyse, at alle bibliotekarerne i Vordingborg er uddannet i guidet læsning, og at han ville udpege en af sine medarbejdere til projektet. Valget faldt på bibliotekar Birte Møllerup, der har stor erfaring i faget. Birte Møllerup er gået ind i samarbejdet både med stor faglighed og stor ydmyghed. Det er første gang, at hun står for guidet læsning i et kirkerum.

Ved vores første møde drøftede Birte Møllerup og jeg det overordnede emne til gudstjenesterne i efteråret og fordelte ansvars-

områderne imellem os. Den naturlige arbejdsfordeling er, at det er bibliotekarens opgave at finde en velegnet tekst til oplæsning, mens jeg er ansvarlig for, hvilke elementer, der yderligere skal inddrages i liturgien, således at der opnås en harmonisk helhed mht. musik, salmevalg, bøn og tekstlæsning fra Bibelen. Organist Carl Jørgen Nielsen går også aktivt ind i planlægningen af musik og salmer. Derudover er vi så privilegerede, at tre af de dygtige sangere fra Vordingborg kirkes pigekor medvirker.

Litteraturgudstjenesten foregår på en hverdag kl. 10 i Vordingborg kirke. Fremmødet ligger på 35-40 personer. Der er afsat 15-20 minutter i gudstjenesten til at drøfte den pågældende tekst. Vi oplever, hvorledes oplæsningen skaber en følelse af fællesskab og nærvær, der gør, at deltagerne frimodigt deler de tanker med hinanden, som mødet med teksten giver dem. Det fælles udgangspunkt for drøftelse er: "Der er ikke noget "rigtigt" svar. Alt hvad teksten får os til tænke på eller føle, kan vi tale om", citat: Bibliotekar Birte Møllerup.

Efter gudstjenesten serveres der kaffe og brød, og her oplever vi også, hvordan drøftelsen fortsætter.

Vi var ikke i tvivl om efter efterårets tre litteraturgudstjenester, at vi ville fortsætte vores fælles projekt. Det er hårdt arbejde; især for bibliotekaren; det kræver megen forberedelse at stå for guidet oplæsning, men det er dejligt at opleve deltagernes engagement og deres glæde ved at dele med hinanden.

En stor tak til Vordingborg bibliotekerne for det positive samarbejde, der gør det muligt for Vordingborg kirke at dele den kristne tro gennem en dialogbaseret gudstjeneste, hvor litteraturen går i dybden med eksistentielle emner, som de tilstedeværende kan spejle sig i og dele med andre.

Stiftsrådet som sammenhængskraft og formidler

Af Tommy Guldborg Liechti

Lad det være sagt med det samme: stiftsrådet er ikke sammenhængskraften i stiftet, i bestemt form. Men i hele den periode jeg har deltaget i arbejdet, dvs. fra stiftsrådets start i november 2009 til det nye stiftsråd tiltrådte pr. 1. november 2017, har det været min oplevelse, at stiftsrådet i høj grad har medvirket til at gode initiativer er opstået, og at de er blevet delt på tværs af sogne og provstier.

Forkyndelsen ud af den kirkelige skal

Blandt de mange gode ideer har især de, der bidrager til at forkyndelsen kommer mere ud af den kirkelige skal og ud til brede dele af befolkningen, haft min særlige interesse.

Alle opgørelser viser, at det er ganske få procent af folkekirkemedlemmerne i et sogn, der benytter sig af sognekirken i løbet af et år. Det er derfor vigtigt at medvirke til at forebygge enhver tendens til at sogne lukker sig om sig selv og bliver til de udvalgte skare, som dyrker fællesskabet på en måde, der gør det vanskeligt at komme ind i det for udenforstående.

At gå i kirke er ofte blevet sammenlignet med det at gå til opera. Hvis man ingen forudsætninger har, skal man være forberedt på at 'holde det ud' adskillige gange, før man begynder at få udbytte af besøget. I den forbindelse må vi bare være bevidste om, at det almindelige folkekirkemedlem ikke giver os i kirken så mange chancer. Hvis man i forbindelse med barnedåb, konfirmationer og begravelser i familien, hvor man føler sig tvangsindlagt til at deltage, oplever, at man ikke kan knække koden til, hvad det er, der foregår, hvis musikvalg, ritualer mv. virker fremmedgørende; så kan det almindelige folkekirkemedlem, efter en travl og stresset uge, godt bruge søndag formiddag på noget, der opleves mere vedkommende.

I den forbindelse kan man næsten betegne det som et problem, at folkekirken er så velhavende, at kirkelivet for de få sagtens kan fortsætte uforandret og uanfægtet af, at man ikke når 80 til 90 procent af de betalende folkekirkemedlemmer i sognet. Der er ikke nogen økonomisk nødvendighed i at gøre sig relevant for bredden.

Men til gengæld er der jo missionsbefalingen. Missionsbefalingen taler om at gøre alverdens folkeslag til Jesu disciple. Det handler ikke om at finde nogle få ligesindede, og så hygge sig med dem!

Gud ske lov er der mange kloge og behjertede mennesker i folkekirken, både blandt ansatte og frivillige, som har øje for denne problemstilling, og som på vidt forskellig vis prøver at åbne kirken, udvikle dens tilbud og virkemidler og komme folk i møde med evangeliet.

Og det er netop i dette arbejde, der som sagt er større og bredere end stiftsrådet, at stiftsrådet har en vigtig rolle som katalysator, formidler, udviklingslaboratorium, og som omfordeler af en meget lille del af den fælles økonomi, så spændende projekter har kunnet afprøves og derefter kunnet formidles til andre dele af stiftet.

Stiftsrådets opgaver

Formelt set er Stiftsrådets opgaver ret overskuelige:

- Stiftsrådet skal bestyre kirkerne og præsteembedernes kapitaler.
- Stiftsrådet skal udskrive et bidrag på maksimalt en procent af ligningsmidlerne – her nøjes vi i Roskilde med omkring det halve.
- Kommunikation mellem stiftet, menighedsråd og præster
- Formidling af kristendom
- Udviklingsprojekter inden for undervisning, diakoni, IT, medier, kirkemusik og lignende, herunder analyser til forberedelse af sådanne projekter
- Stiftsrådet har også til opgave at fastlægge stiftets udvalgsstruktur.

Som det fremgår, er en af opgaverne 'formidling af kristendom', hvilket for mig at se pålægger stiftsrådet det ansvar at undersøge, hvordan man på en konstruktiv måde kan styrke den forkyndelse, der foregår i stiftet, uden at overskride grænserne til andres – især menighedsrådenes - beslutningskompetencer.

Allerede fra menighedsrådenes etablering i 1903 (stærkt ændrede opgaver fra 1912) forestillede mange sig, at der også skulle danne sig demokratiske samarbejdsorganer,

At gå i kirke er ofte blevet sammenlignet med det at gå til opera. Hvis man ingen forudsætninger har, skal man være forberedt på at 'holde det ud' adskillige gange, før man begynder at få udbytte af besøget

både på provsti- stifts- og landsplan. Provstiudvalg blev indført i 1922 for at menighedsrådene kunne samarbejde om økonomi på tværs af sognegrænserne. Men først i 2009 blev stiftsrådet indført.

Denne lange tøven må tages som udtryk for en frygt for topstyring eller anden indblanding i sognenes liv. På baggrund af strukturdebatten i 2014 kan man frygte, at der vil gå yderligere hundrede år, før vi har modet til at indføre et landsdækkende kirkeråd. Synodespøgelset lever i bedste

velgående. Det er en grundholdning for mange, at beslutningerne skal tages i sognene. Det er der mange og store fordele ved, og jeg mener faktisk, at det skal fortsætte, hvis vi taler om de beslutninger, som handler om det enkelte sogn, og hvis sognene har en størrelse, som gør dem til meningsfulde arbejdsfællesskaber.

I provstierne, som de fleste steder, geografisk set, er sammenfaldende med kommunerne, har man haft den fælles opgave at enes om en kirkeskatteprocent og om fordelingen af de derigennem opkrævede midler mellem sognene. Det har imidlertid vist sig, at provstierne også kan anvendes som samarbejdsfora, langt ud over fordelingen af budgetter. Visse opgaver er simpelthen bedre og mere logisk placeret i en enhed, som er større end det enkelte sogn. Som eksempel kan nævnes kirke-skole samarbejdet, men også på flere andre områder dukker provstisamarbejder op, nogle steder helt formelt med fælles konsulentansættelser eller regnskabskontorer, andre steder netop som et forum, hvor forskellige sogne har mulighed for at indgå samarbejde om f.eks. kirkegårdsdrift eller kordegnfunktion.

På helt samme måde kan man konstatere, at enkelte opgaver løses bedst i enheder, som er endnu større end provstiet – og der er her, stiftsrådet kommer ind i billedet.

Ligesom regionerne ikke er overordnede i forhold til kommunerne, men derimod løser helt andre opgaver, er der også for stiftsrådene rigeligt med opgaver at tage fat på, uden at det på nogen måde behøver at udvikle sig til smagsdommeri overfor, hvordan livet i sognene bedst kan udfoldes.

Stiftsrådets strategi

Jeg kom som nævnt ind i stiftsrådet, da det var noget nyt, og vi havde derfor brug for at besinde os på, hvad vores rolle skulle være, og hvordan vi bedst kunne spille sammen med den øvrige folkekirkelige struktur. Som det første, og så vidt vides eneste stiftsråd, nedsatte vi et strategiudvalg, som netop skulle formulere en vision for rådets opgaver.

De mest tekniske opgaver har vi heldigvis puljet sammen med de andre stifter, i den fælles kapitalforvaltning, hvor en tværgående bestyrelse ansætter professionelle forvaltere til at sørge for en rimelig forrentning af sognenes formuer – men inden for forholdsvis snævre grænser, dels for risici, dels for spekulativ anbringelse.

I første omgang førte vores overvejelser over vision og strategi frem til, at Roskilde Stiftsråd er et demokratisk og dynamisk organ for udvikling, formidling og fælles opgaveløsning vedrørende diakoni, forkyndelse og undervisning i Roskilde stift.

Senere er det lykkedes, i et samarbejde med stiftets provster, formidlet af biskoppen, at formulere en fælles mission og vision for stiftet, og på baggrund heraf en strategi og handlingsplan for stiftsrådet.

Stiftsrådet har, ud fra stiftets vision, arbejdet videre med en strategi, hvori nøgleordene er samarbejde, erfaringsudveksling, nye initiativer, inspiration og endelig de ret få, store projekter, som kun kan gennemføres med stiftet som ramme. I den tilhørende handlingsplan fremgår det klart, at den konkrete indsats i meget høj grad sker i og gennem de nedsatte udvalg.

Strategiudvalget - Religionspædagogisk udvalg - Kommunikationsudvalget - Udvalget for kursusvirksomhed mv. for præster - Diakoniudvalget - Udvalget vedrørende Global Kristendom - Udvalg for Kirke På Vej - Roskilde Stifts Grønne udvalg

Alle har de haft til opgave, både selv at udvikle og inspirere til nye måder at arbejde på, men i høj grad også at indsamle og videreformidle de mange spændende tiltag, som skyder frem i sogne og provstier.

Nogle få af disse tiltag har netop kunnet komme i gang, fordi stiftsrådet, gennem det bindende stiftsbidrag, har kunnet stille et mindre beløb til rådighed for pilotprojekter, som vi har set som mulig inspiration, bredt i stiftet.

Tak

Til sidst vil jeg gerne takke for et meget inspirerende samarbejde med både læge og gejstlige stiftsrådsmedlemmer, udvalgsmedlemmer, stiftsadministrationen, de ansatte konsulenter og mange andre. Og jeg vil anbefale alle, som overvejer det, at stille op til valget af repræsentant i stiftsrådet – det er berigende!

Om Tommy Guldborg Liechti

Valgt som repræsentant til stiftsrådet for Slagelse provsti i efteråret 2009 – altså ved stiftsrådenes etablering.

Valgt som næstformand for stiftsrådet i november 2012.

Genvalgt til stiftsrådet, og derefter som næstformand, i 2013.

Efterfulgte Henrik Stubkjær som formand for stiftsrådet 4. december 2014.

Ikke opstillet i 2017.

HOLD JER AJOUR MED KIRKELIVET I ROSKILDE STIFT

Abonner på Stiftsbladet
i jeres menighedsråd!

5
BLADE ÅRLIGT FOR
130 KR.
PR. ABONNEMENT

Skriv til Roskilde Stift på kmros@km.dk og fortæl os med navn og adresse, hvilke menighedsrådsmedlemmer, ansatte og/eller frivillige, som skal modtage Stiftsbladet i jeres sogn.

Stiftsbladet udkommer 5 gange om året og prisen er 130 kr. pr. abonnement for år 2018 – girokort fremsendes til menighedsrådets kasserer/regnskabsfører.

Program for
Stiftsdag i Roskilde
lørdag, den 17. marts 2018

TIL DELING

- 10.00 Gudstjeneste i Roskilde Domkirke**
Prædikant: biskop Peter Fischer-Møller
Sjællands Kirkemusikskole står for
det musikalske
Der kan parkeres i Palæets gård
- 11.30 Kaffe og udstilling**
Roskilde Kongrescenter / Bauhaus Arena
- 12.00 Velkomst**
- 12.10 Hilsen fra Karen Klint,**
formand for Folketingets Kirkeudvalg
- 12.25 Mogens Mogensen,**
formand for Folkekirkens Mellemkirkelige Råd
"At være kirke er at dele med andre"
- 13.00 Frokost**
- 14.00 Tyge Mortensen, fremtidsforsker**
"Udvikl landsbykirken, ved at hjælpe
landsbyen med at udvikle sig".
- 14.40 Troels Bech,**
Sportsdirektør i Brøndbyernes IF Fodbold
"Giv til det, du ønsker"
- 15.15 Kaffe og udstilling**
- 15.45 Elof Westergaard, biskop i Ribe**
"Bønnens sprog deler vi"
- 16.25 Palladiusprisen**
- 16.50 Afrunding**

© Olav Sejerøe

Prisen er kr. 100,00 pr. deltager, inkl. kaffe, frokost og drikkevarer.

Beløbet bedes indbetalt på: reg.nr.: 0216 kontonummer 406 902 2103 påført "stiftsdag 2018" samt antal deltagere og menighedsråd.

Husk at tilmelde og betale sognevis senest fredag den 9. februar 2018.

Deltagerudgifter og kørsel kan afholdes af kirkekassen.

Adresse:
Roskilde Kongrescenter – Bauhaus Arena,
Møllehusvej 15,
4000 Roskilde.

Der tages forbehold for ændringer.